

NUOMONĖ 09/2026

(pagal SESV 322 straipsnio 1 dalį)

LT

dėl
pasiūlymo 2025/0240 (COD)
dėl Europos Parlamento ir
Tarybos reglamento, kuriuo
įsteigiamas 2028–2034 m.
Europos ekonominės,
socialinės ir teritorinės
sanglaudos, žemės ūkio ir
kaimo plėtros,
žuvininkystės ir jūrų reikalų,
klestėjimo ir saugumo
fondas ir iš dalies keičiamas
Reglamentas (ES) 2023/955
ir Reglamentas (ES,
Euratomas) 2024/2509,
(COM(2025) 565 final/2)

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

ES biudžetas
2028–2034 m.

Turinys

Dalis

01–10 | Įvadas

01–10 | Kodėl teikiame šią nuomonę

01–02 | Teisinis pagrindas

03–10 | Aplinkybės

11–49 | Pagrindiniai aspektai

11–12 | ES pridėtinė vertė

13–17 | Su išlaidomis susijusių tikslų suderinimas su ES masto politikos prioritetais

18–19 | Biudžeto lankstumas

20–24 | Supaprastinimas

25–27 | ES lėšų įsisavinimo sparta

28–29 | Veiklos rezultatų peržiūros sistema

30–39 | NRP planai ir ES mokėjimai valstybėms narėms

40–47 | Išleistų lėšų atitiktis ir atskaitomybė už jas

48–49 | Audito Rūmų audito įgaliojimai

50–142 | Konkrečios pastabos

50–56 | Bendrosios nuostatos (I antraštinė dalis)

50 | Dalykas (1 straipsnis)

51–53 | Papildomumas ir dvigubo finansavimo nebuvimas (7 straipsnis)

54–56 | Pagrindinių teisių chartijos ir teisinės valstybės principų laikymasis (8 ir 9 straipsniai)

57–73 | Finansinė programa (II antraštinė dalis)

- 57–63 | Biudžetas (10 straipsnis)
- 64–65 | Papildomi ištekliai ir išteklių naudojimas (11 straipsnis)
- 66–67 | Biudžetiniai įsipareigojimai (14 straipsnis)
- 68–69 | Įsipareigojimų panaikinimas (15 straipsnis)
- 70–73 | Nacionaliniai įnašai (20 straipsnis)

74–92 | Nacionalinės ir regioninės partnerystės planai (III antraštinė dalis)

- 78–79 | Uždaviniai ir tikslai, prie kurių įgyvendinimo prisidedama planais, (22 straipsnis)
- 80–85 | Priemonių ir susijusių tarpinių bei siektinų reikšmių nustatymas (22 straipsnis)
- 86–89 | Išlaidų įverčiai (22, 23 ir 25 straipsniai)
- 90–91 | NRP planų vertinimas (23 straipsnis)
- 92 | NRP planų pakeitimas (24 straipsnis)

93–97 | ES priemonė (IV antraštinė dalis)**98–100 | Bendra žemės ūkio politika (V antraštinė dalis)****101 | Atokiausi regionai (VI antraštinė dalis)****102–114 | Planų valdymas (VII antraštinė dalis)**

- 102–103 | Plano institucijos (49 straipsnis)
- 104 | Koordinuojančiosios institucijos (50 straipsnis)
- 105–106 | Vadovaujančiosios institucijos (51 straipsnis)
- 107–108 | Mokėjimo agentūros (52 straipsnis)
- 109–112 | Audito institucija (53 straipsnis)
- 113–114 | Pagrindinių išlaidų tikrinimas (50 ir 53 straipsniai)

**115–132 | Valdymas ir finansinės taisyklės (VII antraštinė dalis)
Bendrosios valdymo taisyklės (58–64 straipsniai)**

- 115–121 | Valstybių narių pareigos (58 straipsnis)
- 122–127 | Metinis patikinimo dokumentų rinkinys (59 straipsnis)
- 128–130 | Vieno bendro audito metodas (61 straipsnis)
- 131–132 | Duomenų rinkimas ir skaidrumas (63 ir 64 straipsniai)

133–139 | Mokėjimų taisyklės (65–69 straipsniai)

133–134 | Mokėjimo paraiškų teikimas ir vertinimas (65 straipsnis)

135–139 | Mokėjimų nutraukimas, sustabdymas ir finansinės pataisos (66–69 straipsniai)

140–142 | Konkreti paramos rūšis (IX antraštinė dalis)

140 | Finansinės priemonės (71 ir 72 straipsniai)

141 | *Ex ante* įvertinti subjektai, kurie yra paramos gavėjai, (73 straipsnis)

142 | Paramos gavėjams skirtos supaprastintos formos naudojimas (78 straipsnis)

Priedai

I priedas. Bendroji informacija

II priedas. Audito Rūmų dokumentų, į kuriuos daroma nuoroda šioje nuomonėje, sąrašas

III priedas. Nustatyti pasiūlymo dėl veiklos rezultatų peržiūros sistemos reglamento I priedo trūkumai

Santrumpos

Žodynėlis

Įvadas

Kodėl teikiame šią nuomonę

Teisinis pagrindas

- 01** 2025 m. liepos 16 d. Komisija paskelbė [pasiūlymą \(2025\)565final/2](#) dėl reglamento, kuriuo įsteigiamas Europos fondas. 2025 m. spalio 18 d. Taryba, o 2025 m. lapkričio 6 d. Europos Parlamentas paprašė Europos Audito Rūmų pateikti nuomonę dėl Komisijos pasiūlymo.
- 02** Vadovaudamiesi savo instituciniais įgaliojimais ([SESV 322 straipsnio 1 dalies a punktu](#)), teikiame šią nuomonę, kad prisidėtume prie teisėkūros proceso teikdami pastabas dėl siūlomo Europos fondo struktūros, valdymo, finansinio įgyvendinimo, kontrolės aplinkos ir galimos rizikos.

Aplinkybės

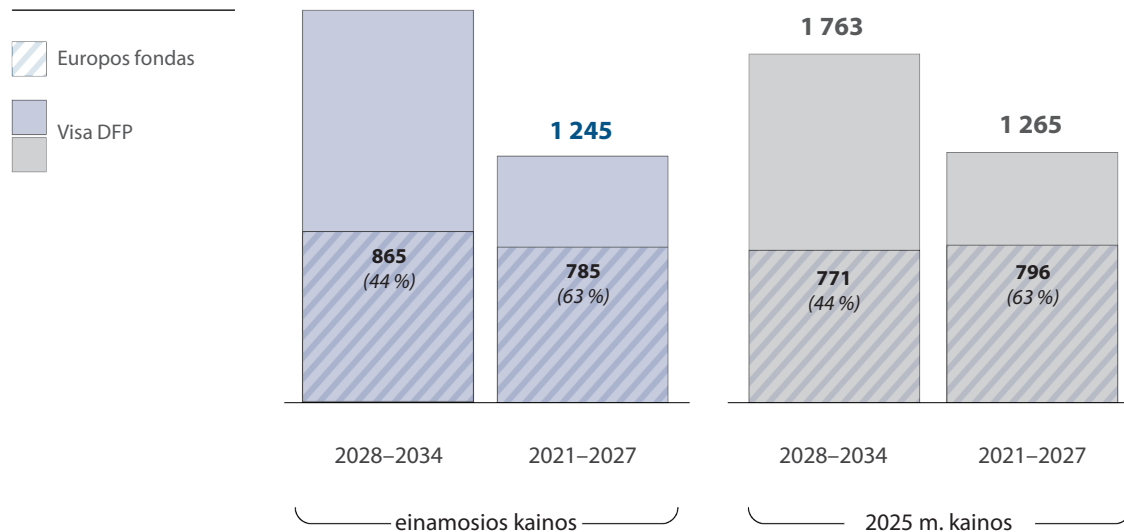
- 03** Pasiūlymu dėl Europos fondo sujungiama daug anksčiau atskirų fondų, įskaitant žemės ūkio (BŽŪP) ir sanglaudos fondus ([I priedas](#)). Jau daugelį metų atliekame šių išlaidų auditą ir, visų pirma sanglaudos srityje nustatėme pasikartojančių jų administravimo trūkumų, pernelyg aukštą klaidų lygį ir pernelyg didelį sudėtingumą. Pasiūlymu didžiausias poveikis daromas pasidalijamojo valdymo fondų išlaidų modeliui, kuris apima reikšmingą perėjimą nuo patirtų išlaidų kompensavimo prie mokėjimo valstybėms narėms už jų pasiektus išdirbius. Šis modelis iš esmės grindžiamas patirtimi, įgyta įgyvendinant Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę (EGADP), kurios trūkumų taip pat nustatėme. Šioje nuomonėje atkreipiame dėmesį į aspektus, kuriuos reikia patikslinti prieš pradėdant įgyvendinti Europos fondą. Tokiam esminiam pokyčiui visada reikės prisitaikymo laikotarpio

ir praktinės įgyvendinimo patirties. Atsižvelgdami į šioje nuomonėje iškeltus klausimus, atliksime proceso auditą nuo pat pradžių ir savo rekomendacijomis padėsime išnaudoti visą ES išlaidų potencialą.

- 04** Pasiūlymu 2028–2034 m. laikotarpiui būtų nustatyta bendra programavimo ir įgyvendinimo sistema, nustatant bendrą taisyklių rinkinį, kuris būtų taikomas programoms, kurioms taikomas pasidalijamasis Komisijos ir ES valstybių narių valdymas ir kuriomis remiama ekonominė, socialinė ir teritorinė sanglauda, žemės ūkis ir kaimo plėtra, žuvininkystė ir jūrų reikalai, klestėjimas ir saugumas. Pasiūlymas yra **esminis pokytis, palyginti su esama daugiamečių finansinės programos (DFP) struktūra**, pagal kurią šios politikos sritys valdomos taikant atskiras priemones, kurių kiekviena dažnai turi savo konkrečius tikslus, įgyvendinimo mechanizmus, valdymo modelius ir patikinimo tvarką. Nors dauguma BŽŪP išlaidų ir toliau bus daugiausia tokios, kokios yra dabar, **siūlomą reglamentu bus iš esmės pakeistas didelės ES lėšų dalies planavimo, skyrimo, valdymo ir kontrolės būdas**.
- 05** Siūlomos maždaug 865 milijardų eurų išlaidos einamosiomis kainomis yra vienintelė svarbiausia kitos DFP dalis. Jos sudaro beveik 44 % siūlomo ES biudžeto, palyginti su maždaug 63 % 2021–2027 m. DFP, pagal kurią lygiaverčių programų finansavimas siekė maždaug 785 milijardus eurų, (**1 diagrama**). Komisija taip pat siūlo šias išlaidas papildyti iki 150 milijardų eurų vertės paskolomis, skirtomis valstybėms narėms. Pasiūlymu siekiama supaprastinti ES biudžeto vykdymą, kartu didinant lankstumą reaguojant į nenumatytus iššūkius ir krizes.

1 diagrama | Europos fondo ir atitinkamų ankstesnių fondų biudžetas einamosiomis ir 2025 m. kainomis

(sumos, nurodytos milijardais eurų)

Pastabos: į 2021–2027 m. ir 2028–2034 m. DFP biudžetus įtrauktas priemonės „NextGenerationEU“ (NGEU) lėšų grąžinimas.

Į nurodytą Europos fondo biudžetą neįtraukta siūloma 150 milijardų eurų paskola.

2025 m. kainos apskaičiuotos remiantis fiksuotu 2 % metiniu defliatoriumi.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos duomenimis.

06 Pagrindiniai šiuo pasiūlymu padaryti pakeitimai yra šie:

- sistema grindžiama kiekvienos valstybės narės **bendru nacionalinės ir regioninės partnerystės planu** (toliau – NRP planas);
- **naujas finansavimo ir įgyvendinimo modelis**, pagal kurį dauguma ES mokėjimų valstybėms narėms priklausys nuo to, ar bus pasiektos iš anksto nustatytos reformų ir investicijų tarpinės ir siektinos reikšmės, o ne nuo patirtų tinkamų finansuoti išlaidų kompensavimo, kaip yra dabar. Šis įgyvendinimo modelis iš esmės grindžiamas Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemone (EGADP) – laikina priemone, sukurta siekiant patenkinti finansavimo poreikius, atsiradusius dėl COVID-19 pandemijos. Nors pasiūlyme išlaikomi bendrų nuostatų, taikomų pasidalijamajam valdymui, elementai, tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis grindžiami mokėjimai labai pakeistų jo taikymo būdą.

Pasiūlyme taip pat numatyta valstybėms narėms suteikti iki 150 milijardų eurų paskolų papildomoms investicijoms ir reformoms, be tų, kurioms skiriamos dotacijos, finansuoti.

07 Reglamente būtų iš esmės iš naujo apibrėžtas pasidalijamojo valdymo principo taikymas ir atitinkami Komisijos, Tarybos, valstybių narių ir regioninių institucijų vaidmenys, kaip nurodyta toliau:

- **Komisija ir Taryba.** NRP planus tvirtintų Taryba, remdamasi Komisijos pasiūlymu, kaip buvo EGADP atveju, o tai yra pokytis, palyginti su tradicine pasidalijamojo valdymo tvarka.
- **Komisija ir valstybės narės.** Pasikeistų Komisijos vaidmuo valstybėms narėms naudojant ES lėšas ir vykdant jų naudojimo priežiūrą, nes valstybės narės prisiimtų didesnę atsakomybę už sprendimų dėl lėšų paskirstymo priėmimą, priemonių, skirtų tarpinėms ir siektinoms reikšmėms pasiekti, įgyvendinimą, pažangos ataskaitų ir patikinimo teikimą.
- **Vietos ir regionų institucijos.** Į pasiūlymą įtrauktas partnerystės ir daugiapakopio valdymo principas. Pagal bendrą planą valstybės narės galėtų lanksčiai organizuoti įgyvendinimą pagal savo institucinę struktūrą ir įtraukti regionus į lėšų planavimą ir įgyvendinimą.

Tačiau galutinė atsakomybė už ES biudžeto vykdymą pagal ES ir nacionalinę teisę ir toliau tektų Komisijai.

08 Atsižvelgiant į tai, šioje nuomonėje pateikiamos pastabos ir pasiūlymai atkreipti dėmesį į pasiūlymo aiškumą, nuoseklumą ir išsamumą klausimus. Nustatėme, kur gali prireikti teisės aktų leidėjų patobulinimų. Pirmoje nuomonės dalyje pristatomos mūsų pagrindinės mintys svarbiausiomis temomis, o antroje dalyje pateikiama straipsnių analizė pagal siūlomo reglamento struktūrą.

09 Šioje nuomonėje daugiausia dėmesio skiriame tiems elementams, kurie yra bendri visoms politikos sritims, kurias apima Europos fondas. Ji turėtų būti skaitoma kartu su [Nuomone05/2026](#), kurioje nurodomas bendras Komisijos pasiūlymų dėl bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) poveikis, taip pat konkrečios pasiūlymo dėl Europos fondo nuostatos, susijusios su žemės ūkio intervencinėmis priemonėmis ir kontrolės sistemomis. Pasiūlyme pateiktos taisyklės bus papildytos sektorių reglamentais, kurie šioje nuomonėje neaptariami.

10 Taip pat pažymime, kad, Komisijai pateikus pasiūlymą, tarp Komisijos ir teisėkūros institucijų vyksta diskusijos dėl galimų pakeitimų, pavyzdžiui, dėl siūlomos lankstumo sumos naudojimo ir paskirstymo įvairioms politikos sritims pusiausvyros. Mūsų nuomonėje šie tolesni pokyčiai neaptariami, tačiau ji grindžiama paskelbtu pasiūlymu, išskyrus keletą aiškiai paminėtų elementų.

Pagrindiniai aspektai

1 langelis

Trumpa pagrindinių aspektų apžvalga

- **Esminis pokytis, palyginti su ankstesne DFP.** Pasiūlyme sujungiamas tiek ilgalaikių politikos sričių (pavyzdžiui, sanglaudos ir žemės ūkio), tiek naujų prioritetų finansavimas, kuris bus vykdomas pagal atskirą kiekvienos valstybės narės nacionalinį planą, taip pat numatoma galimybė daug skolintis ES lygmeniu paskoloms valstybėms narėms finansuoti. Nors šiuo sujungimu siekiama padidinti nuoseklumą, tačiau jungiant politikos sritis, kurių tikslai, terminai ir įgyvendinimo loginiai pagrindai skiriasi, kyla rizika, kad sudėtingumas gali padidėti ir gali prireikti rasti kompromisą tarp prioritetų. Reikalingos apsaugos priemonės, kuriomis būtų užtikrinta, kad būtų visapusiškai laikomasi privalomo partnerystės principo ir būtų taikomas daugiapakopis valdymas.
- **Mišrus įgyvendinimo modelis.** Pasiūlyme pateikiamas modelis, grindžiamas pasiektomis tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis, kartu išlaikant išlaidomis grindžiamo modelio elementus. Reglamente turėtų būti paaiškinta horizontaliųjų principų, su veiklos rezultatais susijusių reikalavimų ir teisėtumo bei tvarkingumo patikrų sąveika. Dėl labai išplėtos vienos priemonės, apimančios kelis tikslų, apsaugos priemonių ir ataskaitų teikimo reikalavimų lygmenis, gali padidėti sudėtingumas, susilpnėti atskaitomybė ir gali būti pakenkta veiksmingam įgyvendinimui. Reglamente taip pat turėtų būti paaiškinta, kad ES ir nacionalinės teisės laikymasis yra privalomas ir kad reikalavimų nesilaikymas valstybėms narėms turės finansinių pasekmių.

- **Veiklos rezultatų peržiūros sistema.** Tai, kad naudojamas su išlaidomis nesusijęs finansavimas, savaime nereiškia, kad priemonė yra grindžiama veiklos rezultatais. NRP planai turi būti įgyvendinami pagal veiklos rezultatų peržiūros sistemą, nustatytą [pasiūlyme dėl veiklos rezultatų reglamento](#). Tai, kad remiamasi išdirbiais grindžiamomis tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis, kartu su nustatytomis plačiomis intervencinių priemonių sritimis ir silpnais arba trūkstamais rezultatų rodikliais, kenkia palyginamumui, neleidžia prasmingai įvertinti veiksmingumo, efektyvumo ir ekonominio naudingumo ir kelia patikinimo riziką, nes neaiškių tarpinių ir siektinų reikšmių negalima tinkamai patikrinti ar atlikti jų audito.
- **Veiksmų laisvė nustatant išlaidų prioritetus, laikantis ES horizontaliųjų nuostatų.** Nors valstybės narės savo NRP planuose gali savo nuožiūra nustatyti prioritetinius tikslus, tai daroma atsižvelgiant į teminio lėšų skyrimo, politikos atskyrimo ir ES lygmens tikslų apribojimus. NRP planuose turi būti atsižvelgiama į visus konkrečius fondo tikslus. Tačiau, atsižvelgiant į turimą biudžetą, galimybė pagal juos tinkamai siekti visų ES lygmens tikslų ir kartu pritaikyti intervencines priemones prie regioninių ir nacionalinių vystymosi poreikių ir ilgalaikių strategijų gali būti ribota.
- **Supaprastinama sistema tarp Komisijos ir valstybių narių, tačiau administracinis sudėtingumas valstybėse narėse gali išlikti.** Pasiūlymu siekiama supaprastinti Komisijos ir valstybių narių finansų valdymą daugelį programų ir taisyklių pakeičiant atskirais NRP planais, taip pat išlaidų kompensavimą pakeičiant tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis grindžiamais mokėjimais. Apskritai supaprastinimas daugiausia galimas tarp Komisijos ir valstybių narių, o administracinės naštos lygis nacionaliniu, regioniniu ir paramos gavėjų lygmeniu gali likti nepakitęs ar net padidėti.
- **Mokėjimai grindžiami numatomomis išlaidomis ir pasiektomis tarpinėmis bei siektinomis reikšmėmis, daugiausia dėmesio skiriant išdirbiam.** Įgyvendinimo modelis priklauso nuo to, ar bus pasiektos su išdirbiais susijusios tarpinės ir siektinos reikšmės, nuo kurių priklauso mokėjimai. Tai reiškia, kad daugiausia dėmesio skiriama įgyvendinimo pažangai, o ne rezultatams. Reikia, kad išlaidų įverčiai būtų patikimi, tačiau pasiūlyme šiuo atžvilgiu trūksta tinkamų apsaugos priemonių. Valstybės narės neprivalo pranešti apie kiekvieno veiksmo viešąsias išlaidas. Tarpinės ir siektinos reikšmės turi būti tiksliai nustatytos, kad būtų aišku, kada jos gali būti laikomos pasiektomis. Dėl skirtingos struktūros, užmojo ir aiškinimo valstybėse narėse kyla rizika, kad sumažės palyginamumas, susilpnės vienodas požiūris ir bendras ES išlaidų veiklos rezultatų vertinimas.

- **Dėl didesnio lėšų įsisavinimo spaudimo kartu su lankstumu, susijusiu su krize, ir didesnėmis lėšų perskirstymo galimybėmis gali sumažėti biudžeto nuspėjamumas.** Siūlomoje finansinėje programoje nustatyti elementai, dėl kurių gali sumažėti ilgalaikių investicijų nuspėjamumas, įskaitant didesnę lėšų įsisavinimo spaudimą, su krize susijusį lankstumą ir didesnes perskirstymo galimybes. Nors šiais elementais siekiama į daugiametį ES lėšų programavimą įtraukti lankstumo elementą, jie taip pat gali apriboti valstybių narių ir regionų gebėjimą planuoti ir įgyvendinti sudėtingas ilgalaikes investicijas ir padidinti neužtikrintumą dėl finansavimo tęstinumo. Dar neaišku, ar ES lėšų įsisavinimas padidės, palyginti tiek su DFP, tiek su EGADP.
- **Atskaitomybė ir patikrinimas.** Siūloma patikrinimo sistema susijusi su atskaitomybės rizika, o Komisija, kuriai tenka galutinė atsakomybė už biudžeto vykdymą, gali nesugebėti biudžeto įvykdymą tvirtinančioms institucijoms suteikti pagal Sutartį reikalaujamo patikrinimo. Pavyzdžiui, pagal siūlomą sistemą, priešingai nei pagal EGADP, prieš atlikdama mokėjimą Komisija nevykdytų privalomų tvarkingumo (tarpinių ir siektinų reikšmių) patikrų. Apskritai dėl pasiūlymo kyla rizika, kad sumažės Komisijos valdymo ir priežiūros vaidmuo ir kartu bus labiau pasikliaujama nacionalinėmis sistemomis, nors nuolat nustatome valstybių narių kontrolės ir audito sistemų trūkumų. Komisija turėtų nustatyti veiksmingus kontrolės ir audito reikalavimus, aiškiai nurodydama reikalavimų nesilaikymo finansines pasekmes, visų pirma susijusias su finansinėmis pataisomis ir susigrąžinimais, kad būtų užtikrinta ES finansinių interesų apsauga, taip pat pakankama ir nuosekli valstybių narių kontrolės praktika.

ES pridėtinė vertė

- 11** Siūlomas Europos fondas apima politikos sritis, kurios jau seniai yra Europos integracijos pagrindas, visų pirma sanglaudos politiką ir bendrą žemės ūkio politiką, taip prisidedama prie Sutartyse¹ nustatytų europinės svarbos tikslų. Teikiant paramą daugiausia dėmesio skiriama ekonominių, socialinių ir teritorinių skirtumų tarp regionų mažinimui ir sąžiningo bei tvaraus žemės ūkio sektoriaus, kuriuo prisidedama prie apsirūpinimo maistu saugumo ir aplinkos apsaugos visoje ES, skatinimui. Pasiūlymas taip pat apima intervencinių priemonių vidaus reikalų srityje, kurios reglamentuojamos kita Sutarties nuostata², finansavimą, taip pat konkurencingumo, parengties ir saugumo finansavimą.

¹ Sutarties dėl Europos Sąjungos veikimo (SESV) 38, 39 ir 174 straipsniai.

² Europos Sąjungos sutarties 3 straipsnis; SESV V antraštinė dalis.

12 Savo naujausioje apžvalgoje pabrėžėme³, kad teisės aktuose reikia aiškiai apibrėžti ES pridėtinę vertę ir nuosekliai bei sistemingai taikyti šią koncepciją skirstant ES lėšas programoms ir iniciatyvoms, taip pat užtikrinti, kad ES pridėtinė vertė būtų vertinama *ex post*. Jei tai nebus padaryta, kils rizika, kad įvairių intervencinių priemonių atveju ES pridėtinė vertė bus aiškinama skirtingai, todėl nagrinėjant skirtingas programas ES pridėtinės vertės vertinimų nebus galima palyginti. Kad ES pridėtinė vertė būtų prasminga sąvoka, reglamente turėtų būti nustatyti aiškūs ir nuosekliai taikomi kriterijai, kurie būtų pakankamai konkretūs, kad būtų galima atlikti objektyvų vertinimą.

Su išlaidomis susijusių tikslų suderinimas su ES masto politikos prioritetais

13 Pasiūlyme nustatyti platūs tikslai, apimantys beveik visus ES prioritetus, įskaitant ekonominę ir socialinę sanglaudą, žemės ūkio ir žuvininkystės produktų gamybos užtikrinimą, aplinkos apsaugą ir kovą su klimato kaita, skaitmenizaciją, transportą, migraciją, konkurencingumą, gynybą ir saugumą. Visų pirma, įtraukti saugumo ir gynybos pajėgumų tikslai leidžia valstybėms narėms teikti pirmenybę gynybai ir, palyginti su ankstesnėmis DFP, skirti daugiau išteklių geopolitinei rizikai mažinti. Visų šių tikslų valstybės narės turi siekti įgyvendindamos savo NRP planus. Praktiškai tikslų įgyvendinimo mastas gali skirtis, nes siūlomu reglamentu valstybėms narėms būtų suteikta tam tikra veiksmų laisvė skirti ribotą ES ir nacionalinių išteklių sumą prioritetams, kurie, jų nuomone, yra svarbiausi. Todėl lieka neaišku, kaip Komisija įvertins, ar NRP planuose tinkamai atsizvelgiama į skirtingus sutartus ES lygmens prioritetus (59, 78 ir 79 dalys).

14 Išlaidų ES lygmuo taip pat galėtų būti skatinamas, pavyzdžiui, investuojant į tarpvalstybinius projektus, įskaitant tarpvalstybinę infrastruktūrą, kurią valstybės narės gali remti pagal NRP planus.

15 Valstybėms narėms suteikta veiksmų laisvė skirstant lėšas gali būti naudojama tik laikantis teminių asignavimų reikalavimų ir kitų ES lygmens nuostatų, atspindinčių ES prioritetus, pavyzdžiui, BŽŪP tiesioginių išmokų rezervavimą, kaimo plėtrą ir mažiau išsivysčiusius regionus, 14 % socialinių išlaidų tikslą ir 43 % klimato ir aplinkosaugos veiksmų išlaidų tikslą⁴ (58 ir 63 dalys). Tačiau valstybės narės ir regionai gali susidurti su apribojimais

³ Apžvalga 03/2025, 1 langelis.

⁴ Pasiūlymo dėl veiklos rezultatų reglamento 4 ir 6 straipsniai ir III priedas; pasiūlymo dėl Europos fondo 10 straipsnio 5 dalis.

tenkindami savo prioritetinius vystymosi poreikius ir kartu prisidedami prie visų ES prioritetų įgyvendinimo.

- 16** Kalbant apie sanglaudos politiką, pasiūlyme daugiau dėmesio skiriama programavimui nacionaliniu lygmeniu, kartu jį glaudžiau susiejant su ES horizontaliosiomis iniciatyvomis, visų pirma Europos semestru, įskaitant jo reformų rekomendacijas, skaitmeninio dešimtmečio tikslais ir nacionaliniais energetikos ir klimato srities veiksmų planais. Nors suderinimas su ES prioritetais yra ilgalaikis tikslas, pasiūlyme taip pat aiškiai nurodyta, kad valstybės narės, rengdamos savo NRP planus, turėtų atsižvelgti į savo regionų poreikius. Tačiau kai kuriose valstybėse narėse perėjimas prie atskirų NRP planų gali turėti įtakos regionų vaidmeniui priimant sprendimus, palyginti su dabartine sistema. Pasiūlyme nenumatyta pakankamai apsaugos priemonių, kuriomis būtų užtikrinta, kad nacionalinėmis darbotvarkėmis būtų remiami regioninės plėtros poreikiai arba kad būtų visapusiškai laikomasi privalomo partnerystės principo ir daugiapakopio valdymo. Siekiant užtikrinti, kad būtų šalinami ekonominiai, socialiniai ir teritoriniai regionų skirtumai, reikės veiksmingo veiklos koordinavimo valstybėse narėse.
- 17** Pasiūlyme dar kartą patvirtinami horizontalieji principai, pavyzdžiui, pagrindinės teisės, nediskriminavimas, lyčių lygybė ir aplinkos apsauga. Komisija ir valstybės narės turėtų užtikrinti, kad būtų laikomasi šių svarbių principų. Ši atitiktis turėtų būti užtikrinta NRP plano lygmeniu, kartu kuo labiau sumažinant paramos gavėjų administracines išlaidas ir vengiant nereikalingos biurokratijos.

Biudžeto lankstumas

- 18** Siūlomo reglamento tikslas – suteikti valstybėms narėms ir Komisijai lankstumo skirstant ES paramą konkrečioms pasiūlyme nustatytiems tikslams ir prisitaikant prie naujų ar kintančių politikos prioritetų programavimo laikotarpiu. Palyginti su 2021–2027 m. DFP laikotarpiu, pasiūlymu sumažinamas lėšų skyrimas ir paramos telkimas pagal temas ES prioritetams ir sustiprinami tokie elementai kaip 25 % lankstumo suma NRP planuose (**67** dalis) ir Komisijos valdoma ES priemonė (**93–97** dalys). Tačiau ši lankstumo suma taikoma sistemoje, kuri apima lėšų rezervavimą ir horizontaliąsias išlaidų siektinas reikšmes. Kartu dėl šių elementų ribojamos išteklių persikirstymo galimybės, taip pat gebėjimas reaguoti į regioninius ir konkrečioms sektoriams būdingus vystymosi poreikius. Atsižvelgiant į naujausius pokyčius ir vykstančias derybas (**58** ir **67** dalys), pradiniam pasiūlyme numatytas lankstumas gali būti sumažintas.

19 Pasiūlyme taip pat numatyta galimybė valstybėms narėms finansuoti savo NRP planų įgyvendinimą ES paskolomis iki 150 milijardų eurų, kurias šios valstybės narės turi grąžinti vėliau. ES paskolų priemonė tokiu mastu, o ne reaguojant į krizinę situaciją, yra svarbi naujovė, dėl kurios ES tampa valstybių narių išdininke ir skolininke kapitalo rinkose bei skolintoja valstybėms narėms siekiant įprastų politikos tikslų. Kitaip nei ankstesnės didelės apimties ES paskolų priemonės, pasiūlymas dėl paskolų priemonės nėra grindžiamas konkrečiomis Sutarties nuostatomis. Vietoj to remiamasi sektorinių nuostatų ir nustatytos skolinimosi sistemos deriniu. Šios paskolos valstybėms narėms garantuojamos biudžeto manevringumo marža, netaikant kitų konkrečių nuostatų. Plačiai naudojant manevringumo maržą kaip paskolų garantiją gali sumažėti ES biudžeto apsauga ir nacionalinių įnašų į ES biudžetą numatomumas, taip pat gali būti reikalaujama, kad valstybės narės atliktų papildomus mokėjimus į ES biudžetą. Be to, grąžinimo tvarkaraštį tvirtins Taryba, gavusi Komisijos pasiūlymą dėl kiekvienos valstybės narės. Paskolos priemonės naudojimas gali turėti poveikį pinigų politikai, kurį reikėtų analizuoti, (**61** ir **62** dalys).

Supaprastinimas

- 20** Pasiūlymu dėl vieno fondo ir NRP planais siekiama užtikrinti paprastesnį ir mažiau suskaidytą ES finansavimą ir didesnį įvairių politikos sričių intervencinių priemonių programavimo nuoseklumą ir sinergiją. Pasiūlyme sujungiamos skirtingo loginio pagrindo intervencinės priemonės, pavyzdžiui, sanglaudos politikos strateginio teritorinio vystymosi veiksmai, žemės ūkio politikos pajamų parama ir rinkos reguliavimas bei veiklos intervencinės priemonės vidaus reikalų srityje.
- 21** Dabartinė programų ir taisyklių gausa bus pakeista atskirais NRP planais, parengtais pagal bendrą taisyklių rinkinį, o tai supaprastins Komisijos ir valstybių narių susitarimus. Pagal naują įgyvendinimo modelį Komisijos mokėjimai valstybėms narėms priklausys nuo to, ar bus pasiektos reformų ir investicijų tarpinės ir siektinos reikšmės. Taip bus supaprastintas Komisijos lėšų iš ES biudžeto išmokėjimas.
- 22** Tačiau nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu programuojant ir įgyvendinant intervencines priemones pagal vieną planą gali prireikti geresnio veiklos koordinavimo (**75** dalis). Be to, kadangi supaprastinimas neturi būti vykdomas silpninant atskaitomybę dėl lėšų naudojimo⁵, turėtų būti nustatyti veiksmingi kontrolės ir audito reikalavimai, kurie taip pat turėtų apimti pagrindinių operacijų ir mokėjimų paramos gavėjams ir (galutiniams) gavėjams patikras.

---

⁵ Apžvalga 04/2025, 15 ir 51 dalys.

- 23** Supaprastinimas paramos gavėjams ir (galutiniams) gavėjams gali būti ribotas dėl to, kad įgyvendinimo reikalavimai yra nustatyti ES ir valstybių narių lygmeniu, įskaitant horizontaliuosius principus, veiklos įsipareigojimus, kylančius iš veiklos rezultatų reglamento, (ataskaitų teikimo, tikrinimo ir papildomų dokumentų) ir nuolatinis reikalavimus, kuriais siekiama užtikrinti ES išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą. Be to, veiksmingas supaprastinimas paramos gavėjams ir (galutiniams) gavėjams daugiausia priklausys nuo to, kaip Komisija ir valstybės narės nuspręš įgyvendinti naują įgyvendinimo modelį, įskaitant didesnę privalomą supaprastintų ES paramos formų naudojimą (**142** dalis).
- 24** Apskritai, nors tarp Komisijos ir valstybių narių supaprastinimas galimas, tačiau jis dar nereiškia didesnio supaprastinimo nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu ir paramos gavėjams, kuriems administracinė našta gali išlikti didelė.

ES lėšų įsisavinimo sparta

- 25** Į pasiūlymą įtraukti keli elementai, kuriais siekiama paspartinti mokėjimus valstybėms narėms. Palyginti su dabartine pasidalijamojo valdymo tvarka, pasiūlymas, grindžiamas pasiektomis tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis, gali lemti greitesnius mokėjimus, be to, kad siūlomas ir didesnis išankstinis finansavimas. Skirtumas lyginant su EGADP yra tas, kad valstybės narės gali pateikti mokėjimo prašymus, atspindinčius pasiektas tarpines ir siektinas reikšmes, o ne iš anksto nustatyto tarpinių ir siektinų reikšmių rinkinio fiksuotąsias dalis. Šie elementai gali sudaryti palankesnes sąlygas anksčiau išmokėti ES lėšas ir padėti sumažinti neįvykdytus biudžetinius įsipareigojimus⁶ (**68** ir **69** dalys). Tačiau tai savaime nepadedą spręsti problemų, susijusių su įgyvendinimu, išlaidų kokybe ar rezultatų pasiekimu.
- 26** Be to, kaip jau esame pabrėžę⁷, pasiūlymu nustatoma $n + 1$ įsipareigojimų panaikinimo taisyklė, kuri galėtų sumažinti nuolatinio nepanaudotų lėšų susikaupimo riziką. Tai yra sugriežtinimas, palyginti su dabartine sanglaudos, vidaus reikalų ir kaimo plėtros politika, kur taikomos $n + 2$ arba $n + 3$ taisyklės, pagal kurias lėšas galima panaudoti dvejus ar trejus metus nuo ES lėšų skyrimo, valstybei narei neprarandant šių lėšų. Taip pat sutrumpinami įgyvendinimo terminai, pirmenybę teikiant priemonėms, kurias galima įgyvendinti greičiau, o ne sudėtingesnėms priemonėms, kurios gali turėti didesnę poveikį, (**68** ir **69** dalys).

⁶ 2024 m. metinė ataskaita, 2.26–2.31, 2.72 ir 2.73 dalys.

⁷ Apžvalga 05/2019 (skubi atvejo peržiūra), 45, 46 ir 50 dalys; Nuomonė 02/2025, 37 dalis.

- 27** Pabrėžiame, kad svarbu laiku priimti ES pasiūlymus dėl teisėkūros procedūra priimamų aktų ir vėliau priimti NRP planus, nes priešingu atveju įgyvendinimas bus pradėtas pavėluotai, todėl bus vėluojama atlikti mokėjimus paramos gavėjams. Taip pat būtina laiku priimti ES teisės aktus, kad valstybės narės galėtų laiku pritaikyti savo nacionalines taisykles ir pradėti įgyvendinti NRP planus (**76** dalis).

Veiklos rezultatų peržiūros sistema

- 28** Siūloma veiklos rezultatų peržiūros sistema nėra pakankamai gerai parengta, kad būtų galima įvertinti ir užtikrinti veiklos rezultatus. Komisijos [pasiūlyme dėl veiklos rezultatų reglamento](#) reikalaujama, kad NRP planuose numatytos priemonės pagal intervencinių priemonių sritis būtų susietos su išdirbių ir rezultatų rodikliais, o galutinės tarpinės ir siektinos reikšmės būtų išdirbių rodikliai. Intervencinių priemonių sritys daugeliu atvejų yra neaiškiai apibrėžtos ir gali būti skirtingai aiškinamos, todėl su ta pačia sritimi galima susieti visiškai skirtingas priemones. Be to, išdirbių ir rezultatų rodikliai dažnai nėra aiškūs ir orientuoti į indėlius ar veiklą, todėl jų turinį ir aprėptį galima labai įvairiai aiškinti (*III priedas*). Dėl šių trūkumų, panašių į nustatytus atliekant EGADP auditą, susijusių su veiklos rezultatų peržiūros sistemos struktūra, bus sunku įvertinti veiklos rezultatus ir pateikti patikinimą dėl tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimo. Daugiau informacijos apie veiklos rezultatų peržiūros sistemą pateikta mūsų Nuomonėje 10/2026.
- 29** Savo [Apžvalgoje 02/2025](#) taip pat pažymėjome, jog tai, kad naudojamas su išlaidomis nesusijęs finansavimas, savaime nereiškia, kad priemonė yra grindžiama veiklos rezultatais. Ne kartą atkreipėme dėmesį į tai, ko reikėtų pasimokyti, kad būsimos priemonės būtų labiau orientuotos į veiklos rezultatus, būtų užtikrinta atskaitomybė ir skaidrumas.

NRP planai ir ES mokėjimai valstybėms narėms

- 30** NRP planuose turi būti atsižvelgiama į įvairius prioritetus. Šiuo atžvilgiu labai svarbu nustatyti aiškius reikalavimus dėl to, ką valstybės narės turi įtraukti į savo planus (**13**, **78** ir **79** dalys). Mūsų su EGADP susijusi patirtis rodo, kad valstybėms narėms gali būti sudėtinga parengti priemones, kuriomis būtų atsižvelgiama į visus prioritetus. Siekiant užtikrinti, kad Komisija nuosekliai vertintų NRP planus, reikėtų nustatyti struktūrizuotą ir skaidrią vertinimo metodiką (**90** ir **91** dalys).
- 31** Pagal siūlomą modelį valstybės narės gaus mokėjimus investicijoms ir reformoms ir susijusioms tarpinėms bei siektinoms reikšmėms, nustatytoms jų NRP planuose. Tarpinės ir siektinos reikšmės yra svarbios, nes nuo jų priklauso valstybės narės gaunamos ES lėšos. Tai iš esmės skiriasi nuo to, kaip lėšos naudojamos taikant dabartinį pasidalijamojo valdymo

principą, pagal kurį daugeliu atvejų tinkamos finansuoti išlaidos, kurias paramos gavėjai patiria įgyvendindami tinkamus finansuoti veiksmus, kaupiamos ir kompensuojamos ES lėšomis.

- 32** Tarpinės ir siektinos reikšmės turi būti tiksliai nustatytos, kad būtų aišku, kada jos gali būti laikomos pasiektomis, ir kad būtų galima atlikti objektyvų patikrinimą, taigi ir užtikrinti teisinį tikrumą. Pagal pasiūlymą siektinos reikšmės, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus, turi būti pasirenkamos iš standartizuotų išdirbio (produkto) rodiklių sąrašo, pateikto [pasiūlymo dėl veiklos rezultatų reglamento](#) I priede. Tai padeda užtikrinti suderinimą tarp valstybių narių ir jose, o tai atitinka mūsų ankstesnes rekomendacijas dėl EGADP ([80–85](#) dalys).
- 33** Tačiau [pasiūlymo dėl veiklos rezultatų reglamento](#) I priede siūlomi rodikliai ne visada yra pakankamai aiškūs ir jiems būdingi kai kurie tie patys trūkumai, pastebėti atliekant EGADP auditą⁸. Visų pirma, I priede pateikta keletas nepakankamai gerai nustatytų išdirbio rodiklių, remiantis kuriais apie labai skirtingų rūšių veiklą, trukmę ir paramos intensyvumą galima pranešti nurodant tą patį rodiklį ir intervencinių priemonių sritį, pavyzdžiui, „dalyvių skaičius“, „besimokančių asmenų skaičius“ arba „remtų asmenų ar įmonių skaičius“, ir kurių užmojai gali labai skirtis, ([III priedas](#)). Be to, standartizuotų išdirbio rodiklių naudojimas gali padėti užtikrinti palyginamumą ir suderinimą, tačiau tai neturėtų reikšti vien principo „iš viršaus į apačią“. Visų pirma, kai tai susiję su konkrečioms šalims skirtomis reformomis ir investicijomis, Komisija ir valstybės narės turi nustatyti išdirbius ir rezultatus ir dėl jų susitarti, atsižvelgdamos į nacionalines ir regionines aplinkybes, pirmines sąlygas ir numatomą indėlį siekiant politikos tikslų.
- 34** Siekiant užtikrinti skaidrumą, vienodą požiūrį į valstybes nares ir objektyvų tikrinimą, turėtų būti nustatytos tarpinių ir siektinų reikšmių verčių nustatymo ir išmokų už jas verčių nustatymo metodikos. Visų pirma, reformos turėtų būti vertinamos remiantis bendrais principais. Be to, pasiūlyme turėtų būti laiku pateiktos aiškios gairės, kaip turėtų būti nustatomos išmokų vertės, nes neaišku, ar šios vertės atspindės santykinę kiekvienos tarpinės ar siektinos reikšmės svarbą ir bus proporcingos lėšoms, reikiamoms joms pasiekti, ar bus laikomasi kito požiūrio. Taip pat turėtų būti nurodyta, kaip turėtų būti nustatytos reformoms atidėtos sumos ([80–84](#) dalys).
- 35** Be to, pasiūlymo VIII priede nustatyti tarpinių ir siektinų reikšmių vertinimo kriterijai turėtų būti patobulinti siekiant užtikrinti, kad mokėjimo sprendimai būtų pakankamai objektyvūs ([134](#) dalis).

---

⁸ Apžvalga 02/2025, 11, 27 ir 30 dalys.

- 36** Pagal siūlomą įgyvendinimo modelį *ex ante* išlaidų įverčiai taps labai svarbūs nustatant ES paramos sumą, mokėtiną už pasiektas sutartas tarpines ir siektinas reikšmes, o mokėjimai valstybėms narėms nebus koreguojami (mažinami ar didinami), kad atspindėtų faktines patirtas išlaidas. Todėl reikia, kad *ex ante* ir per visą laikotarpį išlaidų įverčiai būtų patikimi, tačiau pasiūlyme šiuo atžvilgiu trūksta tinkamų apsaugos priemonių. Jame pateikiama maži gairių, kaip šie įverčiai turėtų būti rengiami, įrodomi ir vertinami. Matome riziką, kad valstybės narės gali remtis skirtingomis prielaidomis, todėl panašių priemonių vertinimai gali būti nenuoseklūs. Tai gali kenkti palyginamumui ir sukelti pernelyg didelių ar prastai pagrįstų išlaidų įverčių riziką. Pasiūlyme reikalaujama, kad išlaidų įverčiai išliktų patikimi ir pagrįsti viso įgyvendinimo metu ir būtų peržiūrėti laikotarpio viduryje, įskaitant „numatomų bendrų [...] priemonių išlaidų peržiūrą“⁹, po kurios prireikus būtų atnaujinti NRP planuose numatytų priemonių išlaidų įverčiai. Tačiau nuostatose turėtų būti paaiškinta, kaip šis reikalavimas turėtų būti įgyvendinamas praktikoje ir kaip Komisija jį vertins ir tikrins (86–89 dalys).
- 37** Siūlomame reglamente taip pat nustatomi pagrindiniai elementai, pavyzdžiui, teminio lėšų skyrimo reikalavimai (58 ir 63 dalys) ir nacionalinių įnašų normos (70–73 dalys), grindžiami *ex ante* išlaidų įverčiais. Iš esmės išlaidų įverčiai niekada nebūna visiškai tikslūs, nes jie gali būti per dideli arba per maži. Todėl kyla rizika, kad šie pagrindiniai elementai gali iš esmės skirtis lyginant su tuo, ko buvo tikimasi, o skirtumus galima sumažinti tik kliaujantis patikimais išlaidų įverčiais (86–89 dalys). Tikrumas dėl vienodo šių pagrindinių elementų taikymo galiausiai galėtų būti pasiektas tik tuo atveju, jei jie būtų nustatyti remiantis valstybių narių faktinėmis planų įgyvendinimo išlaidomis.
- 38** Kalbant apie BŽŪP, pasiūlyme taip pat numatyta galimybė išmokas valstybėms narėms mokėti remiantis tuo, kas vadinama išdirbiais¹⁰, (pavyzdžiui, išmokos už plotą ir gyvulius), o ne tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis. Taip bus užtikrintas dabartinės tvarkos tęstinumas, nes dauguma mokėjimų jau grindžiami su išlaidomis nesusijusiomis teisėmis į išmokas arba kai kurioms investicijoms taikomu supaprastintu išlaidų apmokėjimu. Reglamente turėtų būti aiškiai nurodyta, kurios BŽŪP intervencinės priemonės turėtų būti grindžiamos išdirbiais ir kurios – tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis, nes svarbu aiškiai atskirti skirtingus įgyvendinimo loginius pagrindus toje pačioje sistemoje. To nepadarius, kiltų netikrumas ir galėtų atsirasti įgyvendinimo nenuoseklumas tarp valstybių narių (85 dalis).

⁹ Pasiūlymo 25 straipsnio 2 dalis.

¹⁰ *Ten pat*, 22 straipsnio 2 dalies c punktas.

39 Galiausiai pasiūlyme reikalaujama, kad visi Komisijos mokėjimai valstybei narei neviršytų visų sumų, kurias valstybė narė išmokėjo paramos gavėjams įgyvendindama savo NRP planą. Kadangi paramos gavėjai gali būti viešosios įstaigos, pavyzdžiui, ministerijos ar agentūros, šia nuostata neužkertamas kelias situacijoms, kai iš ES biudžeto gauti mokėjimai apskritai viršys šių įstaigų išmokėtas sumas veiksams, susijusiems su tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis, įgyvendinti (**127** dalis).

Išleistų lėšų atitiktis ir atskaitomybė už jas

40 Naujajame įgyvendinimo modelyje daug dėmesio skiriama valstybių narių planuose pateiktos informacijos kokybei ir patikimumui, taip pat jų ataskaitoms dėl pasiektų tarpinių ir siektinų reikšmių. Nesant aiškių, suderintų ir nuosekliai taikomų planų, mokėjimo prašymų ir įgyvendinimo metu pasiektos pažangos, apie kurią pranešta, vertinimo metodikų, kyla skirtingo aiškinimo, nenuosekliai taikymo ir nevienodo požiūrio į valstybes nares rizika. Siekiant padėti užtikrinti, kad įgyvendinimo sistema būtų pakankamai patikima, reikia daugiau aiškumo dėl tokių sąvokų kaip dvigubas finansavimas taikymo (**52** ir **53** dalys).

41 Be to, pasiūlyme numatyta, kad Komisija atliks mokėjimus remdamasi valstybių narių pareiškimais, kad tarpinės ir siektinos reikšmės yra pasiektos, prieš tai neatlikusi jokių privalomų išankstinių patikrų. Siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus, reglamente turėtų būti reikalaujama, kad Komisija, remdamasi patvirtinamaisiais dokumentais, prieš atlikdama mokėjimą patikrintų, ar tarpinės ir siektinos reikšmės pasiektos. Be to, mokėjimo sąlygos turėtų būti grindžiamos aiškiai nustatytais kriterijais, nesuteikiant galimybės savo nuožiūra sutikti, kad reikalavimai būtų vykdomi iš dalies arba nukrypstant (**133** ir **134** dalys). Valstybių narių pareiškimai bus papildyti metiniu patikinimo dokumentų rinkiniu (**122–127** dalys). Siekdama gauti patikinimą dėl mokėjimų tvarkingumo, Komisija taip pat turės pati atlikti metinių patikinimo dokumentų rinkinių patikrinimus, nes atliekant mūsų su patikinimo pareiškimu susijusį darbą ne kartą buvo patvirtinti valstybių narių sistemų trūkumai, o atliekant mūsų audito darbą, susijusį su EGADP, nustatyta, kad kai kuriais atvejais valstybės narės deklaravo tarpines ir siektinas reikšmes, kurios nebuvo patenkinamai pasiektos¹¹.

---

¹¹ 2024 m. metinė ataskaita, 11.14 ir 11.15 dalys; 2023 m. metinė ataskaita, 11.20 dalis; 2022 m. metinė ataskaita, 11.22 ir 11.23 dalys.

- 42** Pagal pasidalijamojo valdymo principą Komisijos teikiamas patikinimas iš esmės grindžiamas iš valstybių narių gaunamu patikiniu, kuris papildomas jos pačios auditais. Labai svarbu, kad pasiūlyme būtų paaiškinti svarbūs klausimai, susiję su patikiniu, pavyzdžiui, dėl taikytinos teisės (įskaitant viešųjų pirkimų ir valstybės pagalbos taisyklių) ir dėl audito bei kontrolės reikalavimų laikymosi, ([105](#), [106](#), [109–112](#) ir [115–121](#) dalys). Atsižvelgiant į tai, pasiūlyme turėtų būti nurodyta, kaip bus vertinama ir užtikrinama pagrindinių veiksmų atitiktis taikytinai ES ir nacionalinei teisei, įskaitant viešųjų pirkimų, valstybės pagalbos ir kitiems horizontaliesiems reikalavimams. Reglamente turėtų būti paaiškinta, kad ES ir nacionalinės teisės laikymasis yra privalomas ir kad reikalavimų nesilaikymas valstybei narei turėtų turėti finansinių pasekmių. Kadangi galutinė atsakomybė ir toliau tenka Komisijai, ji turėtų nustatyti veiksmingus kontrolės ir audito reikalavimus. Aiškiai nurodant reikalavimų nesilaikymo pasekmių, ypač susijusių su finansinėmis pataisomis ir susigrąžinimais ([136](#) dalis), kyla rizika, kad Komisijos patikinimas gali būti nepakankamas pagrindas ES išlaidų teisėtumui ir tvarkingumui patvirtinti.
- 43** Apskritai siūloma patikinimo sistema kelia atskaitomybės riziką. Komisijos patikinimo pagrindas gali būti nepakankamas, jei vadovaujančiosios institucijos atliekamų valdymo patikrinimų apimtis lieka neaiški, Komisija neatlieka privalomų pasiektų tarpinių ir siektinų reikšmių patikrų, o audito institucijų darbo apimtis, laikas ir pasekmės nėra nurodyti. Šiomis aplinkybėmis taikant vieno bendro audito metodą gali būti pernelyg pasikliaujama nacionaliniais patikrinimais ir auditais. Dėl to Komisija biudžeto įvykdymą tvirtinančioms institucijoms gali nesuteikti pagal [Sutartį](#) reikalaujamo patikinimo ([128–130](#) dalys). Be to, anksčiau pranešime apie audito institucijų darbo sanglaudos politikos srityje trūkumus, dėl kurių sumažėja Komisijos galimybės juo pasikliauti¹².
- 44** Atitinkamai valstybės narės turės sukurti naujas valdymo ir kontrolės sistemas, įskaitant IT priemones ir audito metodikas, nes nei EGADP, nei esama pasidalijamojo valdymo sistema negali būti naudojama jos nepritaikius. Tačiau pasiūlymas iš esmės grindžiamas prielaida, kad NRP plano institucijų ir valdymo bei kontrolės sistemos veikimas bus nenutrūkstamas, todėl pritaikymo mastas gali būti nepakankamai įvertintas. Siekiant sustiprinti Komisijos gebėjimą suteikti reikiamą patikinimą, visų pirma atsižvelgiant į pasiūlymo IV priede nustatytus naujus pagrindinius reikalavimus, turėtų būti reikalaujama iš anksto išnagrinėti taikomas sistemas ([102](#) ir [103](#) dalys).

---

¹² Apžvalga 03/2024, 56–64 dalys.

- 45** Valstybės narės turi turėti galimybę susipažinti su išsamia ES mokėjimų audito seka, be kita ko, iki paramos gavėjų ir (galutinių) gavėjų lygmens pagal finansuojamus veiksmus, kad būtų sudarytos sąlygos atsekamumui ir kad šie duomenys galėtų būti Komisijos ir valstybių narių atskaitomybės pagrindu (**131** ir **132** dalys).
- 46** Tačiau pažymime, kad pasiūlymu nepašalinami audituojant EGADP mūsų nustatyti keli trūkumai¹³. Pavyzdžiui, vertinant pasiektas tarpines ir siektinas reikšmes išlieka didelė veiksmų laisvė, o tai gali lemti skirtingą aiškinimą (**134** dalis). Be to, išlaidų neatitiktis ES ir nacionalinėms taisyklėms valstybei narei neturi finansinių pasekmių (**136** dalis). Esami valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemų trūkumai, pavyzdžiui, į valdymo pareiškimus įtraukta nepatikima informacija, taip pat gali išlikti¹⁴.
- 47** Vis dėlto, nepaisant to, kuris įgyvendinimo modelis galiausiai bus pasirinktas, pabrėžiame, kad svarbu užtikrinti pakankamą atitikties, skaidrumo, atskaitomybės ir atsekamumo lygį, taip pat patikimą finansų valdymą.

Audito Rūmų audito įgaliojimai

- 48** Pasiūlyme be jokių apribojimų pripažįstami Sutartyse¹⁵ nustatyti Audito Rūmų audito įgaliojimai. Siekiant užtikrinti nepriklausomą išorės auditą ir atskaitomybę, reglamente turėtų būti aiškiai pripažinta Audito Rūmų teisė iš Komisijos ir nacionalinių institucijų gauti visus dokumentus ir duomenis, būtinus ES išlaidų teisėtumui, tvarkingumui ir veiklos rezultatams įvertinti, visų pirma savalaikė ir nevaržoma prieiga prie informacinių sistemų. Visiškas atsekamumas turėtų apimti ES išorės auditoriaus prašymu prieinamą informaciją apie lėšų srautą paramos gavėjams, (galutiniams) gavėjams ir rangovams.

---

¹³ 2024 m. metinė ataskaita, XXXVII dalis.

¹⁴ Apžvalga 02/2025, 64–68 dalys.

¹⁵ SESV 287 straipsnio 3 dalis.

49 Siūlomas modelis turės didelį poveikį auditui ir priežiūrai ES lygmeniu. Jeigu bus taikomas įgyvendinimo modelis, grindžiamas pasiektomis tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis, turėsime atitinkamai pritaikyti savo patikinimo metodą, audito metodiką ir aprėptį. Tačiau tokie pritaikymai negali būti suprantami kaip perėjimas nuo pagrindinių veiksmų teisėtumo ir tvarkingumo audito. Nors atliekant auditus gali būti vis dažniau tikrinama tarpinių ir siektinų reikšmių struktūra, pasiekimas ir patikrinimas, tai nepanaikina poreikio vertinti atitiktį taikytinoms ES ir nacionalinėms taisyklėms. Reglamente nustatytoje sistemoje turėtų būti numatyti pakankami ir tinkami audito įrodymai, nes tai yra būtina sąlyga mūsų nuomonei pagrįsti.

Konkrečios pastabos

Šiame skirsnyje pateikiamos mūsų pastabos ir pasiūlymai, atsižvelgiant į siūlomo reglamento straipsnių struktūrą.

Bendrosios nuostatos (I antraštinė dalis)

Dalykas (1 straipsnis)

- 50** Sujungiant kelias programas (*I priedas*) į vieną fondą atsižvelgiama į ilgalaikį Audito Rūmų susirūpinimą dėl didėjančio ES lėšų susiskaidymo. Sujungimas galėtų pagerinti ES veiksmų nuoseklumą ir matomumą¹⁶. Šį nuoseklumą padės užtikrinti Socialinio klimato fondo integravimas į NRP planus¹⁷. Priešingai, **Modernizavimo fondas liks neįtrauktas į Europos fondą ir ES biudžetą, o tai prieštarauja mūsų rekomendacijai, kad jis turėtų būti įtrauktas į ES biudžetą¹⁸, ir Komisijos poveikio vertinimo išvadoms, kuriomis patvirtinama jo įtraukimo būtinybė¹⁹.**

---

¹⁶ Apžvalga 04/2025, 1 langelis; Nuomonė 06/2018, 41 dalis, Specialioji ataskaita 05/2023, 4 rekomendacija.

¹⁷ Apžvalga 08/2022, 11 dalis.

¹⁸ Specialioji ataskaita 05/2023, 3 rekomendacija.

¹⁹ SWD(2025) 565, 3 galimybė.

Papildomumas ir dvigubo finansavimo nebuvimas (7 straipsnis)

- 51** Pasiūlyme nustatytas principas, kad iš Europos fondo teikiama parama turi **papildyti nacionalinį viešąjį finansavimą**²⁰. Tačiau, nors buvo nustatytos aiškios sanglaudos politikos (iki 2020 m.) ir EGADP taisyklės, kad ES parama neturėtų pakeisti nacionalinių pasikartojančių išlaidų, pasiūlyme panašių taisyklių nėra. Atsižvelgiant į tai ir į naują įgyvendinimo modelį, **būtų svarbu paaiškinti šio reikalavimo prasmę, kaip jis turėtų būti taikomas praktikoje ir kaip jis turėtų būti tikrinamas.**
- 52** Reglamentu bus sudarytos sąlygos veiksmui gauti Europos fondo paramą pagal NRP planą ir paramą iš kitų ES finansavimo šaltinių, su sąlyga, kad „parama ir tarpinės bei siektinos reikšmės, dėl kurių atliekami mokėjimai, nepadengia tų pačių išlaidų“²¹. Pavyzdžiui, karinio mobilumo operacijos taip pat bus tinkamos finansuoti pagal kitas ES priemones, įskaitant siūlomą Europos infrastruktūros tinklų priemonę ir siūlomą Europos konkurencingumo fondą. Dvigubo finansavimo rizika yra dar didesnė tais metais, kai iš dalies sutampa 2021–2027 m. ir 2028–2034 m. laikotarpiai, o veiksmams galėtų būti skiriamas finansavimas iš abiejų srautų.
- 53** Išlaidomis grindžiama **dvigubo finansavimo** apibrėžtis neatspindi Europos fondo įgyvendinimo modelio, pagal kurį mokėjimai iš ES biudžeto valstybėms narėms priklauso nuo to, ar pasiektos tarpinės ir siektinos reikšmės, o ne nuo patirtų išlaidų kompensavimo. Šiuo atveju dvigubo finansavimo rizika kyla, kai tas pats išdirbis deklaruojamas ir finansuojamas du kartus²². **Nuostata dėl dvigubo finansavimo turėtų būti pakoreguota, kad apimtų dubliavimą, susijusį tiek su išdirbiais, tiek su išlaidomis. Turėtų būti nustatyta veiksminga kontrolės tvarka, kad būtų užkirstas kelias dvigubam finansavimui arba kad jis būtų nustatytas ir ištaisytas**²³.

---

²⁰ Pasiūlymo 7 straipsnio 4 dalis.

²¹ *Ten pat*, 7 straipsnio 5 dalis.

²² 2024 m. metinė ataskaita, 11.3 langelis.

²³ Specialioji ataskaita 22/2024, 103 dalis ir 1 rekomendacija.

Pagrindinių teisių chartijos ir teisinės valstybės principų laikymasis (8 ir 9 straipsniai)

- 54** Pasiūlymu sustiprinamos nuostatos, susijusios su tuo, kaip valstybės narės laikosi [ES pagrindinių teisių chartijos](#) (toliau – Chartija) ir teisinės valstybės principo²⁴. Be to, pasiūlyme siūlomos dvi atskiros, paprastos ir per nustatytą laiką įvykdytinos procedūros (Chartijos ir teisinės valstybės horizontalioji sąlyga), dėl kurių valstybės narės gali galutinai prarasti ES finansavimą²⁵. Finansavimą, prarastą dėl vienos iš šių dviejų procedūrų, Komisija gali perskirstyti tiesiogiai arba netiesiogiai valdomiems²⁶ veiksams ES piliečių naudai. Taip iš dalies išsprendžiamas anksčiau Audito Rūmų iškeltas susirūpinimą keliantis klausimas²⁷.
- 55** Reglamentu valstybėms narėms bus suteikta galimybė perskirstyti iki 30 % priemonių, pagal kurias mokėjimai sustabdomi dėl Chartijos pažeidimų, sumų naujiems ES prioritetams, jei reikšmingai pasikeičia Sąjungos prioritetai²⁸. Šia nuostata sumažinamos reikalavimų nesilaikymo finansinės pasekmės ir kyla rizika, kad susilpnės Komisijos vykdomas Chartijos horizontaliosios sąlygos vykdymo užtikrinimas. **Jei perskirstymo mechanizmas bus išlaikytas, turėtų išlikti ir aiški sąsaja tarp reikalavimų nesilaikymo ir proporcingų finansinių pasekmių.**
- 56** Taip pat pažymime, kad į pasiūlymą įtraukti Chartijos ir teisinės valstybės horizontaliųjų sąlygų procedūriniai skirtumai:
- dėl apsaugos priemonių, susijusių su Chartijos pažeidimais, gali nuspręsti Komisija, o už apsaugos priemones, susijusias su teisinės valstybės horizontaliosios sąlygos pažeidimais, įskaitant atvejus, kai Chartijos pažeidimas taip pat yra teisinės valstybės principo pažeidimas,²⁹ būtų atsakinga Taryba, kaip šiuo metu yra [Sąlygų reglamente](#) nustatytų procedūrų atveju;
  - nors reglamentu bus reikalaujama, kad Komisija informuotų Europos Parlamentą apie procedūras dėl teisinės valstybės, tai nebūtų taikoma Chartijos pažeidimams, dėl kurių pagrindiniai dokumentai neskelbiami ir kitaip neperduodami Europos Parlamentui.

²⁴ [Pasiūlymo](#) 7 straipsnio 1 dalis, 8 ir 9 straipsniai.

²⁵ *Ten pat*, 8 ir 9 straipsniai.

²⁶ *Ten pat*, 15 straipsnio 4 dalis.

²⁷ [Specialioji ataskaita 03/2024](#), 33 rekomendacija.

²⁸ [Pasiūlymo](#) 24 straipsnio 9 dalies b punktas.

²⁹ *Ten pat*, 8 straipsnio 8 dalis.

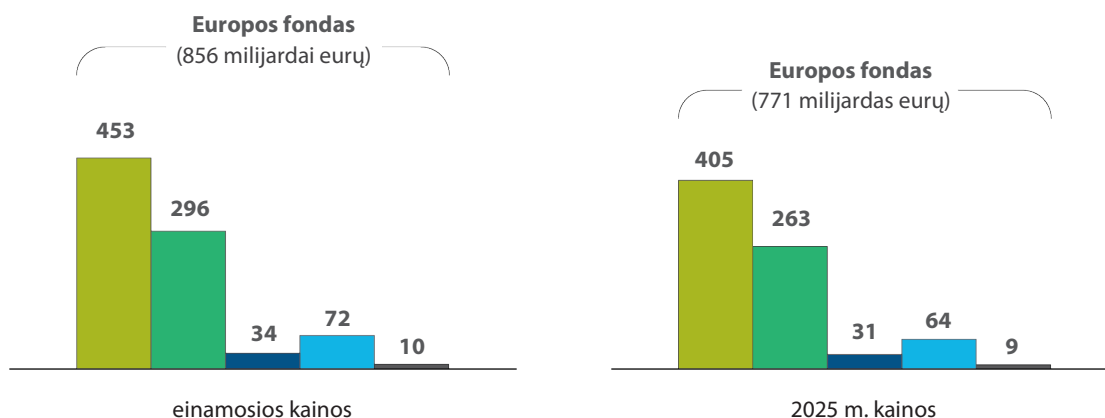
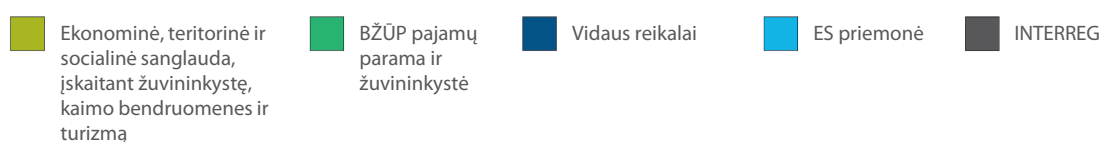
Finansinė programa (II antraštinė dalis)

Biudžetas (10 straipsnis)

57 Pasiūlymu nustatomi konkretūs biudžeto paketai NRP planams, INTERREG planams ir ES priemonei, kaip parodyta **2 diagramoje**.

2 diagrama | Siūlomas Europos fondo biudžetas einamosiomis ir 2025 m. kainomis

(sumos, nurodytos milijardais eurų)

2025 m. kainos apskaičiuotos remiantis fiksuotu 2 % metiniu defliatoriumi.

Į nurodytą Europos fondo biudžetą neįtraukta siūloma 150 milijardų eurų paskola.

Šaltinis: Audito Rūmai, remiantis Komisijos duomenimis.

58 Biudžeto struktūra pasikeis iš biudžeto struktūros, grįstos konkrečiais biudžetais kiekvienam pasidalijamojo valdymo fondui, privalomai sutelkiant išteklius tam tikriems teminiams prioritetams, į biudžeto struktūrą, grįstą NRP plano paketais. Pagal šią naują struktūrą tik didžioji BŽŪP intervencinių priemonių, tam tikrų bendros žuvininkystės politikos (BŽP) intervencinių priemonių ir vidaus reikalų intervencinių priemonių (prieglobsčiui, migracijai ir integracijai (PMI); sienų valdymui ir vizoms (BMV); vidaus saugumui (VS)) dalis nustatoma atskirai (rezervuojama). Likusi dalis bus skirta plačiam ekonominės, teritorinės ir socialinės sanglaudos, įskaitant žuvininkystę, kaimo bendruomenes ir turizmą paketui, kurį valstybės narės gali programuoti lanksčiau nei anksčiau, su sąlyga, kad minimali nustatyta lėšų suma bus skirta mažiau išsivysčiusiems

regionams ir nustatytoms minimalioms siektinoms reikšmėms siekiant socialinių, klimato ir aplinkosaugos tikslų. Be šio pradinio rezervavimo, po 2025 m. lapkričio mėn. įvykusio Parlamento ir Komisijos pirmininkų bei Tarybai pirmininkaujančios valstybės narės susitikimo buvo pasiūlyta nustatyti 10 % kaimo vietovių siektiną reikšmę, išreikštą minimalia NRP planų dalimi, neįtraukiant BŽŪP ir BŽP skirtų sumų³⁰.

- 59** Išteklių sutelkimas į vieną paketą suteiks valstybėms narėms daugiau lankstumo skirstant lėšas, tačiau *ex ante* sumažins asignavimų skirtingoms politikos sritims matomumą ir skaidrumą, taip pat dėl to, kad 25 % biudžeto (lankstumo suma) dar nebus programuojama pateikiant NRP planus. Todėl **bus sunkiau nustatyti, ko ES bendromis jėgomis siekia įgyvendindama Europos fondą.**
- 60** Kalbant apie rezervavimo reikalavimus, reikia paaiškinti, kaip bus užtikrinama ir tikrinama atitiktis³¹. Ypač svarbu paaiškinti, kaip priemonės, kurių regioninis suskirstymas *ex ante* nežinomas, bus įskaičiuojamos į tikslinę sumą mažiau išsivysčiusiems regionams. Be to, pasiūlyme nenurodyta, kaip šiuo laikotarpiu bus tikrinamas rezervavimo reikalavimas, nes lankstumo suma³² bus programuojama tik vėlesniame etape.
- 61** Reglamentu valstybėms narėms bus suteikta galimybė prašyti iki 150 milijardų eurų **paskolų** savo NRP planams įgyvendinti³³, kurios būtų finansuojamos ES skolinantis, taip sukuriant atitinkamus ES biudžeto neapibrėžtuosius įsipareigojimus. Tokio masto ES paskolų priemonės iki šiol buvo nustatytos tik reaguojant į išskirtines situacijas, pavyzdžiui, COVID-19 pandemiją ir Rusijos agresijos karą prieš Ukrainą. Pasiūlymu nustatoma, kad bet kurių trijų valstybių narių viso paskolų portfelio dalis turės neviršyti 60 %, kaip ir priemonių **SURE** ir **SAFE** atveju. Kalbant apie EGADP, trims valstybėms narėms teko 84 % visų paskolų. **Manome, kad į reglamentą turėtų būti įtraukti išsamūs poreikiais grindžiami paskolų paskirstymo kriterijai.**

³⁰ Nuomonė 05/2026, 19 dalis.

³¹ Pasiūlymo 10 straipsnio 2 dalis.

³² *Ten pat*, 14 straipsnio 2 dalis.

³³ *Ten pat*, 10 straipsnio 4 dalis, 18 ir 19 straipsniai.

- 62** Savo nuomonėje dėl nuosavų išteklių³⁴ ir 2024 m. metinėje ataskaitoje³⁵ nurodome riziką, kylančią ES biudžetui, susijusią su grąžinimo užtikrinimu naudojant ES biudžeto maržą, vadinamą manevringumo marža, dėl kurios gali prireikti papildomų nacionalinių mokėjimų į ES biudžetą.
- 63** NRP planu bent 43 % turėtų būti pridedama prie **klimato ir aplinkosaugos tikslų**³⁶, o 14 % – prie **socialinių tikslų**³⁷. Šie minimalūs tikslai bus taikomi kiekvienam planui ir bus apskaičiuojami remiantis iš anksto nustatytais koeficientais, taikomais numatomoms išlaidoms pagal intervencinės priemonės kodą. Šis metodas yra naujas kalbant apie socialinius tikslus ir iš esmės skiriasi nuo ankstesnių „Europos socialinio fondo +“ asignavimų skyrimo ir paramos telkimo pagal temas taisyklių. Anksčiau pranešėme, kad išlaidų stebėjimas grindžiamas labai apytikriais koeficientais, todėl gali būti pervertintos išlaidos³⁸. **Manome, kad kai kurie siūlomi koeficientai vėl yra pervertinti**³⁹.

Papildomi ištekliai ir išteklių naudojimas (11 straipsnis)

- 64** Pagal pasiūlymą valstybės narės į savo NRP planus gali įtraukti įnašus į kitas ES programas ar priemones, įskaitant garantijas, finansines priemones arba derinimą pagal Europos konkurencingumo fondo priemonę „InvestEU“⁴⁰. Nors ši galimybė gali skatinti sinergiją su kitomis ES priemonėmis, vis dar neaišku, kaip ji veiks, ir kyla dubliavimo, dvigubo finansavimo arba dvigubo ataskaitų dėl pasiektų išdirbių ir rezultatų teikimo rizika. **Siekiant sumažinti šią riziką, turėtų būti nustatytos aiškios stebėsenos ir ataskaitų teikimo taisyklės. Be to, pasiūlyme nenustatyti jokie kiekybiniai apribojimai, kiek lėšų gali būti skiriama kitoms priemonėms, siekiant užtikrinti, kad būtų pasiekti konkretūs NRP plano tikslai.**

---

³⁴ Nuomonė 04/2026, 15 dalis.

³⁵ 2024 m. metinė ataskaita, 2.38–2.40 dalys.

³⁶ Pasiūlymo dėl veiklos rezultatų reglamento III priedas.

³⁷ Pasiūlymo 10 straipsnio 5 dalis.

³⁸ Specialioji ataskaita 14/2024, IV ir 15–24 dalys.

³⁹ Nuomonė 10/2026, 33 dalis.

⁴⁰ Pasiūlymo 11 straipsnio 2 dalis.

- 65** Pagal reglamentą valstybės narės, pateikdamos savo pradinį planą arba jį įgyvendindamos, galės perskirstyti sumas tarp trijų vidaus reikalų politikos paketų (PMI, SVV ir VS). Šio perskirstymo jos neturės pagrįsti⁴¹. Nors taip didinamas lankstumas, kyla rizika, kad perskirstymas nebus grindžiamas objektyviomis aplinkybėmis. **Reglamente turėtų būti reikalaujama, kad perskirstymą tarp trijų vidaus reikalų politikos paketų pagrįstų valstybė narė ir patikrintų Komisija, remdamasi objektyviais kriterijais.**

Biudžetiniai įsipareigojimai (14 straipsnis)

- 66** Pasiūlyme nurodomi metiniai **biudžetiniai įsipareigojimai**, rodantys mažėjimo tendenciją, susijusią su nacionalinės ir regioninės partnerystės planais⁴². Šie įsipareigojimai per pirmuosius penkerius DFP metus šiek tiek mažėja, o per likusius dvejus metus mažėja dar labiau. Tai atspindi norą paspartinti išlaidas, palyginti su ankstesniais programavimo laikotarpiais. Tačiau įsipareigojimų profilis įvairiose biudžeto eilutėse skiriasi⁴³. Dėl to, kad pirmaisiais metais nėra numatyta įsipareigojimų INTERREG planui, gali būti vėluojama patvirtinti ir įgyvendinti programas, o tarpvalstybinių projektų planavimas ir įgyvendinimas jau užtrunka ilgiau nei nacionalinių projektų įgyvendinimas.
- 67** Kiekviename NRP plane numatyta **25 % lankstumo suma**⁴⁴ leis valstybėms narėms programavimo laikotarpiu skirti išteklių krizėms, naujiems prioritetams laikotarpio vidurio peržiūros metu arba skirti papildomų išteklių esamoms priemonėms. Tai atitinka poreikį sukurti politikos programą, kurioje nuspėjamumas būtų derinamas su prisitaikomumu ir lankstumu⁴⁵. Atkreipiame dėmesį į tai, kad ES ir MERCOSUR susitarimo atveju Komisija pasiūlė galimybę asignavimus valstybėms narėms sutelkti laikotarpio pradžioje. Pateikdamos savo pradinius NRP planus, jos jau galėtų skirti dalį lankstumo sumos, kuria paprastai galima pasinaudoti atliekant laikotarpio vidurio peržiūrą, (apie 45 milijardus eurų)⁴⁶. Taip siekiama užtikrinti, kad nuo 2028 m. būtų skiriama papildomų išteklių ūkininkų ir kaimo bendruomenių poreikiams tenkinti. Kaip pažymėjome savo

⁴¹ *Ten pat*, 11 straipsnio 3 dalis.

⁴² *Ten pat*, 14 straipsnio 1 dalis, ir [Nuomonė 03/2026](#), 11 dalis.

⁴³ *Ten pat*, teisės akto pasiūlymo finansinio poveikio ir skaitmeninių aspektų pažyma, 3.2.1.1 lentelė.

⁴⁴ *Ten pat*, 14 straipsnio 2 dalis.

⁴⁵ [Apžvalga 04/2025](#), 2 langelis ir 38 bei 49 dalys; [Specialioji ataskaita 02/2023](#), 94 dalis; [Specialioji ataskaita 05/2025](#), 79 ir 80 dalys.

⁴⁶ *Outcome document from the meeting of 7 January 2026 of the EU agriculture ministers*, p. 2.

Nuomonėje 03/2026, dėl lankstumo sumų naudojimo priimant politinius sprendimus dar prieš susitariant dėl DFP mažėja biudžeto lankstumas, kurio siekiama⁴⁷.

Įsipareigojimų panaikinimas (15 straipsnis)

68 Pasiūlymu ankstesnių pasidalijamojo valdymo fondų įsipareigojimų panaikinimo taisyklė sugriežtinama nuo $n + 3$ arba $n + 2$ iki $n + 1$. Griežtesnės įsipareigojimų panaikinimo taisyklės gali paskatinti greitesnį lėšų įsisavinimą, pagerinti biudžetinę drausmę ir sumažinti dar neįvykdytus įsipareigojimus, kartu užtikrinti geresnį tinkamumo finansuoti ir programavimo laikotarpių suderinimą⁴⁸. Taip pat pažymime, kad kai kurie naujo įgyvendinimo modelio elementai gali palengvinti greitesnį lėšų išmokėjimą:

- didesnis išankstinis finansavimas nei ankstesniais laikotarpiais;
- visiškas valstybių narių lankstumas spręsti, kurias tarpines ir siektinas reikšmes įtraukti į mokėjimo prašymus, o ne dalimis grindžiamas metodus, taikomas įgyvendinant EGADP;
- galimybė įtraukti ankstyvojo etapo tarpines reikšmes, susijusias su projektų pradžia, (pavyzdžiui, atrankos kriterijų patvirtinimas, sutarčių pasirašymas ir reformų vykdymas), kad mokėjimai galėtų būti atlikti prieš užbaigiant įgyvendinimą, užtikrinant, kad išmokėtos sumos galėtų būti susigrąžintos, jei nepasiekama priemonės galutinė tarpinė ar siektina reikšmė (**138** dalis);
- lankstumas iš dalies keisti NRP planus, kai kyla įgyvendinimo sunkumų;
- įsipareigojimų panaikinimo taisyklės taikymas plano lygmeniu (o ne NRP plano skyriaus lygmeniu), suteikiant valstybėms narėms daugiau galimybių atsverti vėlavimus tarp NRP plano skyrių ir priemonių.

Tačiau, kadangi naujasis įgyvendinimo modelis labai skiriasi nuo ankstesnio modelio, sunku numatyti, koks bus praktinė įgyvendinimo sparta, įskaitant siūlomą $n + 1$ taisyklės poveikį sumoms, dėl kurių kyla įsipareigojimų panaikinimo rizika.

---

⁴⁷ Nuomonė 03/2026, 12 dalis.

⁴⁸ Apžvalga 05/2019, 34–69 dalys; Apžvalga 01/2023, 23 dalis; Nuomonė 02/2025, 36 ir 37 dalys.

69 Be to, kadangi įgyvendinimas paprastai prasideda vėlai⁴⁹ ir dėl to, kad pagal naują įgyvendinimo modelį valstybės narės turės pritaikyti savo procesus ir sistemas, šios griežtesnės įsipareigojimų panaikinimo taisyklės pirmaisiais laikotarpio metais gali tapti tikru iššūkiu. Pirmaisiais metais prisiimti dideli biudžetiniai įsipareigojimai kartu su griežtesnėmis įsipareigojimų panaikinimo taisyklėmis gali dar labiau padidinti spaudimą valstybių narių administraciniam gebėjimams.

Nacionaliniai įnašai (20 straipsnis)

70 Nacionaliniai įnašai yra svarbūs siekiant sustiprinti ES finansavimo poveikį, skatinti atsakomybę ir efektyvų bei veiksmingą lėšų panaudojimą⁵⁰. Pasiūlyme išlaikomas principas, pagal kurį privalomo nacionalinio įnašo norma turėtų būti diferencijuojama pagal regiono išsivystymo lygį, išskyrus BŽŪP pajamų paramos intervencines priemones, finansuojamas iš rezervuotų asignavimų. Nacionaliniai įnašai nustatomi remiantis *ex ante* išlaidų įverčiais; šių įverčių tikslumas vėliau netikrinamas, o tai reiškia, kad faktinė nacionalinio bendro finansavimo norma nebus tikrinama įgyvendinimo etape. Dėl to kyla rizika, kad pervertinus išlaidų įverčius faktinis nacionalinis įnašas sumažės ir tai nebus nustatyta įgyvendinimo metu. Todėl tai, ar bus pasiekta reikalaujama nacionalinio įnašo norma, visiškai priklausys nuo išlaidų įverčių patikimumo, visų pirma nuo to, ar jie nėra iš esmės pervertinti. **Todėl išlaidų įvertinimo procesas turėtų būti sustiprintas siekiant užtikrinti patikimus įverčius (86–89 dalys).**

71 BŽŪP intervencinių priemonių, kurioms reikia nacionalinio įnašo, atveju taikomos kitokios taisyklės, atsižvelgiant į tai, ar finansavimas skiriamas iš BŽŪP rezervuotos, ar nerezervuotos sumos. Pirmuoju atveju nacionalinis įnašas apskaičiuojamas kaip viešųjų išlaidų dalis, o antruoju atveju jis grindžiamas numatomomis išlaidomis, o dėl to didėja sudėtingumas⁵¹.

72 Priemonėms, kai paskirstymas tarp regionų *ex ante* nežinomas, taikytina nacionalinė norma bus nustatyta pagal gyventojų skaičiaus svartinį vidurkį. Nors tai yra pragmatiškas metodas, kyla rizika, kad bus skatinama netiksliai paskirstyti asignavimus geografiniams regionams, siekiant užsitikrinti palankesnę vidutinę normą, o tai gali riboti naudą mažiau išsivysčiusiems ar pertvarkos regionams.

⁴⁹ Apžvalga 01/2023, 45 ir 46 dalys; Specialioji ataskaita 17/2018, 14–18 ir 83 dalys.

⁵⁰ Apžvalga 04/2025, 58 dalis.

⁵¹ Pasiūlymo 20 straipsnio 4 dalis ir 35 straipsnis.

73 Visų pirma vidaus reikalų intervencinių priemonių atveju, kai daugelis projektų apima kelis regionus, tačiau esama nacionalinio intereso, pasiūlymu padidinamas sudėtingumas, palyginti su 2021–2027 m. standartinėmis bendro finansavimo normomis (pavyzdžiui, 75 % arba iki 100 % ekstremaliųjų situacijų atveju)⁵². Apskaičiuojant gyventojų skaičiaus svertinius vidurkius gali kilti painiava, padidėti administracinės išlaidos ir atsirasti netikslumų. **Manome, kad taikant vieną nacionalinio įnašo normą sumažėtų sudėtingumas.**

Nacionalinės ir regioninės partnerystės planai (III antraštinė dalis)

74 NRP planų rengimo ir struktūros nuostatos atitinka 2023–2027 m. BŽŪP strateginiams planams ir EGADP planams taikomas nuostatas. Tačiau šis metodas yra naujas kalbant apie sanglaudos politikos ir vidaus reikalų intervencines priemones. NRP planai arba iš dalies pakeisti planai turėtų būti priimami Tarybos lygmeniu, gavus teigiamą Komisijos įvertinimą. Tai yra naujovė pasidalijamojo valdymo fondų atveju.

75 Pagal atskiro plano struktūrą efektyvaus ir veiksmingo įgyvendinimo užtikrinimas, be kita ko, priklausys nuo aiškaus atsakomybės pasidalijimo ir tvirto nacionalinių ir regiono institucijų, atsakingų už NRP plano įgyvendinimą, veiklos koordinavimo, įskaitant tikslų jų kompetencijai priklausančių priemonių atskyrimą, kuris gali būti visapusiškai įvertintas tik parengus NRP planus.

76 Valstybės narės galutinius planus ir paskolų prašymus turėtų pateikti ne vėliau kaip 2028 m. sausio mėn.⁵³, o tai taip pat yra sąlyga 2028 m. išankstinio finansavimo daliai gauti⁵⁴. Šis tvarkaraštis gali būti sudėtingas, nes planams parengti reikia intensyvaus darbo ir veiklos koordinavimo pačiose valstybėse narėse ir dirbant su Komisija, kartu priimant siūlomą reglamentą. Naujas įgyvendinimo modelis taip pat pareikalaus didelio administracinio pritaikymo nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu. **Šią problemą būtų galima spręsti palaikant ankstyvą neoficialų programavimo dialogą, laiku pateikiant aiškias gaires, be kita ko, dėl**

⁵² PMIF reglamento (ES) 2021/1147 15 straipsnis; SVVP reglamento (ES) 2021/1148 12 straipsnis; VSF reglamento (ES) 2021/1149 12 straipsnis.

⁵³ Pasiūlymo 29 konstatuojamoji dalis ir 18 straipsnio 3 dalis.

⁵⁴ *Ten pat*, 17 straipsnis.

reikšmingos žalos nedarymo principo⁵⁵, ir skubiai pateikiant būtinus deleguotuosius ir įgyvendinimo aktus.

- 77** Priemonė bus tinkama finansuoti, jei ji bus pradėta įgyvendinti po 2028 m. sausio 1 d.⁵⁶ Kaip nurodėme anksčiau, **siekiant išvengti dviprasmiškumo, priemonės, įskaitant pagrindinius veiksmus, įgyvendinimo pradžia turėtų būti laikoma pirmojo teisinio įsipareigojimo data⁵⁷. Kalbant apie reformas, reglamente taip pat reikia paaiškinti, kas laikoma priemonės pradžia.**

Uždaviniai ir tikslai, prie kurių įgyvendinimo prisidedama planais, (22 straipsnis)

- 78** Rengiant NRP planus turi būti atsižvelgiama į įvairius prioritetus ir ES strategijas bei rekomendacijas, įskaitant Europos semestrą, skaitmeninio dešimtmečio tikslus ir nacionalinius energetikos ir klimato srities veiksmų planus. Mūsų su EGADP susijusi patirtis rodo, kad valstybėms narėms gali būti sudėtinga parengti priemones, kurios prisidėtų prie visų prioritetų įgyvendinimo⁵⁸.
- 79** Aiškūs reikalavimai dėl to, ką valstybės narės turi įtraukti į savo NRP planus, yra labai svarbūs siekiant suderinamumo, užtikrinti pakankamą išsamumą, tačiau išvengti nereikalingo sudėtingumo, ir supaprastinti programavimą. NRP planais turi būti „tinkamai prisidedama prie [...] įgyvendinimo“ konkrečiose politikos srityse, remiami Europos interesams svarbūs projektai ir skiriami išteklių visų kategorijų regionams⁵⁹. Nors pasiūlyme nustatyti plataus pobūdžio įpareigojimai, jame neapibrėžiami pagrindiniai terminai (pavyzdžiui, „tinkamas prisidėjimas“, „didelė dalis“ ir „išteklių sutelkimas“). Tačiau to reikia, kad būtų galima įvertinti reikiamą užmojų lygį, t. y. tai, ką Komisija laikytų tinkamu arba pakankamu atitinkamoms politikos sritims skiriamų išteklių mastu. Į pasiūlymą taip pat neįtraukti Komisijos vertinimo kriterijai. Su EGADP susijusi patirtis parodė, kad sąvokos „didelė dalis“ suvokimas tebėra iš dalies subjektyvus⁶⁰. **Siekiant sumažinti netikrumą ir užtikrinti suderintą požiūrį į valstybes nares, turėtų būti nustatytos aiškios apibrėžtys, gairės ir skaidrūs NRP planų vertinimo kriterijai.**

⁵⁵ Pasiūlymo dėl veiklos rezultatų reglamento 5 konstatuojamoji dalis.

⁵⁶ Pasiūlymo 21 straipsnio 3 dalis.

⁵⁷ 2024 m. metinė ataskaita, 11.25 dalis; 2023 m. metinė ataskaita, 11.22 dalis.

⁵⁸ Apžvalga 02/2025, 97–102 dalys.

⁵⁹ Pasiūlymo 22 straipsnio 2 dalis.

⁶⁰ Specialioji ataskaita 21/2022, 45, 53 ir 116 dalys.

Priemonių ir susijusių tarpinių bei siektinų reikšmių nustatymas (22 straipsnis)

- 80** NRP planuose turi būti aprašytos visos investicijų ir reformų priemonės pagal skyrius, įskaitant orientacinį tvarkaraštį, tikslines grupes, teritorinį aspektą (NUTS-2 arba NUTS-3) ir geografinę aprėptį⁶¹. *Ex ante* išsamiai aprašyti teritorinę aprėptį gali būti sudėtinga, todėl nustatant nacionalines priemones ji gali būti tik orientacinė. Turi būti pateikiamos kiekvienos priemonės tarpinės ir siektinos reikšmės, kartu nurodant orientacinį tvarkaraštį, išmokų vertes, teritorinę aprėptį ir atsakingas vadovaujančiąsias institucijas. **Kadangi nuo tarpinių ir siektinų reikšmių priklauso mokėjimai, jos turi būti aiškiai nustatytos, kad būtų užtikrintas teisinis tikrumas**⁶². Komisija taip pat turėtų užtikrinti, kad į NRP planus įtrauktos reformos pagal Sutartis priklausytų Sąjungos kompetencijai.
- 81** Siektinos reikšmės turi būti grindžiamos [pasiūlymo dėl veiklos rezultatų reglamento](#) I priede pateiktu išdirbio rodiklių sąrašu, išskyrus tinkamai pagrįstus atvejus⁶³, dėl kurių gautas Komisijos sutikimas. Tai teigiamas žingsnis siekiant didesnio palyginamumo ir suderinimo, lyginant su EGADP⁶⁴. Mūsų nuomone, rodiklių, neįtrauktų į I priedą, naudojimas turėtų būti griežtai apribotas iki minimumo⁶⁵. Tačiau nustatėme trūkumų, susijusių su keliais pasiūlymo I priede pateiktais išdirbio ir rezultato rodikliais, ([III priedas](#)). Visų pirma kai kurie rodikliai yra neaiškūs, todėl galima labai įvairiai aiškinti jų taikymo sritį ir turinį. Be to, taikant kai kuriuos rodiklius daugiausia dėmesio skiriama procedūriniais ar administraciniais veiksmais, o ne apčiuopiamiems išdirbiam ar rezultatams. Tai trūkumas, kurį jau nustatėme atlikdami EGADP auditą. **Standartizuotų išdirbio rodiklių sąrašas turėtų būti pakankamai tikslus ir išsamus, kad tinkamai apimtų įvairias nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu įgyvendinamas priemones. Reglamentu turėtų būti leidžiama tame pačiame priede nurodytus rezultato rodiklius prireikus naudoti kaip siektinas reikšmes. Bendradarbiaujant su valstybėmis narėmis taip pat gali būti naudinga nustatyti standartizuotas tarpines reikšmes.**

⁶¹ Pasiūlymo 22 straipsnis.

⁶² Specialioji ataskaita 26/2023, 82 dalis; Apžvalga 02/2025, 27 dalis; 2023 m. metinė ataskaita, 11.27 dalis.

⁶³ Pasiūlymo 22 straipsnio 2 dalis.

⁶⁴ Specialioji ataskaita 21/2022, 90 dalis; Apžvalga 02/2025, 30 dalis.

⁶⁵ Nuomonė 10/2026, 15 dalis.

- 82** Esama neatitikimų tarp pasiūlymo dėl Europos fondo ir [pasiūlymo dėl veiklos rezultatų reglamento](#), kuriuos reikia pašalinti. Pasiūlyme dėl veiklos rezultatų reglamento reikalaujama, kad vienas iš jo I priede nurodytų išdirbio rodiklių būtų naudojamas priemonės galutinei tarpinei arba siektinai reikšmei nustatyti, o pasiūlyme dėl Europos fondo numatyta, kad išdirbio rodikliai turėtų būti naudojami siektinoms, bet ne tarpinėms reikšmėms nustatyti. **Reglamentuose turėtų būti paaiškinta, ar priemonei galima parinkti kelis išdirbio rodiklius, ar jie turėtų apimti visą, ar tik galutinę siektiną reikšmę ir ar išdirbio rodikliai gali būti naudojami galutinėms tarpinėms reikšmėms nustatyti.**
- 83** Kiekvienai tarpinei ir siektinai reikšmei *ex ante* būtų priskirtos išmokų vertės⁶⁶, tačiau neaišku, ar šios vertės atspindės santykinę kiekvienos tarpinės ar siektinos reikšmės svarbą ir bus proporcingos išlaidoms, reikiamos joms pasiekti, ar bus laikomasi kito požiūrio. Aiškumo ypač reikia tų tarpinių reikšmių, kurioms pasiekti nereikia didelių išlaidų, (pavyzdžiui, parengiamųjų veiksmų, kaip antai kvietimo teikti pasiūlymus paskelbimo) ir reformų atveju. **Reikia laiku pateikti aiškias gaires, kaip turėtų būti apskaičiuojamos išmokų vertės ir reformoms atidėtos sumos⁶⁷.**
- 84** Reformų atveju, nesant suderintos sistemos ir bendrų vertinimo kriterijų, panašioms reformoms gali būti taikomas skirtingo lygio finansavimas arba skirtingo užmojų lygio reformoms gali būti skiriamas panašus finansavimas. **Reglamentu turėtų būti užtikrinta, kad reformų vertinimai būtų atliekami remiantis bendrais principais, taip padedant užtikrinti, kad valstybėms narėms būtų taikomos vienodos sąlygos.**
- 85** Su BŽŪP intervencinėmis priemonėmis susijusios išmokos gali būti mokamos remiantis pasiektais išdirbiais, kad būtų užtikrintas dabartinės BŽŪP tęstinumas. Pavyzdžiui, kalbant apie išmokas už plotą, manome, kad tai reiškia, jog išmokos valstybėms narėms atspindės hektarų, kuriems taikoma intervencinė priemonė, skaičių (pasiektą išdirbį), o ne konkretų plane numatytą hektarų skaičių (tarpinę ar siektiną reikšmę). Tačiau pasiūlyme nenustatyta, kurios BŽŪP intervencinės priemonės turėtų būti grindžiamos išdirbiais, o kurios turėtų būti grindžiamos pasiektomis tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis. **Tai turėtų būti paaiškinta nurodant, kad bent su plotu ir gyvuliais susijusios intervencinės priemonės ir vieneto įkainiu grindžiamos intervencinės priemonės⁶⁸ turi būti laikomos grindžiamomis išdirbiu.**

⁶⁶ [Pasiūlymo](#) 4 straipsnio 13 dalis.

⁶⁷ *Ten pat.*

⁶⁸ *Ten pat*, 35 straipsnio 1 dalies a–g ir o–r punktai.

Išlaidų įverčiai (22, 23 ir 25 straipsniai)

Išlaidų apskaičiavimas tvirtinant NRP planą

- 86** ES parama priklauso nuo numatomų išlaidų, o ne nuo patirtų tinkamų finansuoti išlaidų, todėl įverčių kokybė yra labai svarbi. Atlikdami EGADP auditą nustatėme trūkumų, susijusių su išlaidų apskaičiavimu, įskaitant ribotus įrodymus, pagrindžiančius išlaidų įverčius, ir nenuoseklias metodikas, naudotas jiems parengti⁶⁹. Taip pat nustatėme keletą atvejų, kai numatytos išlaidos viršijo faktines išlaidas⁷⁰, net ir esant didelei infliacijai.
- 87** Pasiūlyme reikalaujama, kad išlaidų įverčiai būtų patikimi, pagrįsti, atitiktų išlaidų efektyvumo, patikimo finansų valdymo principus ir būtų proporcingi tikėtinam poveikiui⁷¹. Tačiau NRP plano šablone⁷² reikalaujama tik pagrįsti įverčių patikimumą ir pagrįstumą, o tai kelia riziką, kad valstybės narės pateiks nepakankamai informacijos, todėl Komisijos vertinimas bus neišsamus. **Turėtų būti reikalaujama, kad išlaidų apskaičiavimas būtų nuoseklus, pagrįstas įrodymais ir patikrinamais dokumentais (audito seka). Turėtų būti nustatyti nuoseklūs vertinimo kriterijai (reglamentas ir jo priedai) ir, kai įmanoma, turėtų būti naudojamos standartizuotos metodikos arba vieneto įkainiai.**

Išlaidų apskaičiavimas viso įgyvendinimo metu

- 88** Pasiūlyme reikalaujama, kad valstybės narės užtikrintų, kad išlaidų įverčiai išliktų patikimi ir pagrįsti viso įgyvendinimo metu, ir prašytų dalinio pakeitimo, kai juos reikia atnaujinti⁷³. Jame taip pat nustatyta, kad laikotarpio vidurio peržiūra turi apimti numatomų bendrų plane numatytų priemonių išlaidų peržiūrą⁷⁴.
- 89** Tačiau pasiūlyme nenurodoma, ko iš valstybių narių tikimasi praktiškai, pavyzdžiui, kaip dažnai turėtų būti peržiūrimos išlaidos, kokia informacija turėtų būti atnaujinama arba kokia stebėsenos ir ataskaitų teikimo tvarka turėtų būti nustatyta. Dėl to bus sunku patikrinti, ar laikomasi reikalavimų. Taip pat neaišku, kokia bus laikotarpio vidurio išlaidų peržiūros apimtis, visų pirma, ar reikia iš naujo įvertinti visų priemonių, ar tik tų, kurias siūloma keisti, išlaidų įverčius. **Siekiant užtikrinti suderintus ir patikimus išlaidų įverčius,**

⁶⁹ Specialioji ataskaita 21/2022, 69 dalis.

⁷⁰ Specialioji ataskaita 13/2025, 47 dalis.

⁷¹ Pasiūlymo 22 straipsnio 2 dalies d punktas.

⁷² Ten pat, V priedo 7 punktas.

⁷³ Ten pat, 24 straipsnio 7 dalis.

⁷⁴ Ten pat, 25 straipsnio 2 ir 3 dalys.

turėtų būti paaiškintas išlaidų peržiūrų dažnumas ir apimtis, taip pat reikalaujama ataskaitų teikimo tvarka.

NRP planų vertinimas (23 straipsnis)

- 90** Komisija turės įvertinti kiekvieną valstybių narių pateiktą pradinį arba iš dalies pakeistą planą⁷⁵, tačiau į pasiūlymą neįtraukta struktūrizuota vertinimo sistema su iš anksto nustatytais kriterijais ar vertinimo lentele. Šie elementai buvo nustatyti EGADP reglamente. Kartu nustatėme, kad EGADP vertinimai ne visada buvo lengvai atsekami ir nebuvo atliekami ar dokumentuojami vienodai⁷⁶. Remiantis su EGADP susijusia patirtimi ir mūsų rekomendacijomis, **į reglamentą turėtų būti įtraukta aiški NRP planų vertinimo metodika, kuri prisidėtų prie vienodo požiūrio ir objektyvių patvirtinimo sprendimų. Procedūros (ir jų dokumentavimas) turėtų būti standartizuotos, kad būtų užtikrintas pakankamas Komisijos vertinimų nuoseklumas ir skaidrumas.**
- 91** Reglamentu Komisijai bus sudarytos sąlygos tinkamai pagrįstais atvejais patvirtinti planus, į kuriuos įtrauktos priemonės, nevisiškai atitinkančios reglamentavimo reikalavimus⁷⁷. Valstybės narės tokias priemones gali įtraukti į mokėjimo paraiškas, tačiau mokėjimai turi būti sustabdyti, kol bus pašalinti visi trūkumai⁷⁸. Pasiūlymas nėra grindžiamas gerąja EGADP įgyvendinimo praktika, pagal kurią buvo taikomos horizontaliosios tarpinės reikšmės, pagal kurias galėjo būti užblokuoti visi mokėjimai tuo atveju, kai nustatomas šiurkštus reikalavimų nesilaikymas, susijęs su valdymo ir kontrolės tvarka. **Naudojant tokias valdymo ir kontrolės tarpines reikšmes, ypač atsižvelgiant į pagrindinių valdymo ir kontrolės sistemoms taikomų reikalavimų pakeitimus, būtų sustiprintas patikrinimas, nes valstybės narės būtų skatinamos užtikrinti savo valdymo ir kontrolės sistemų veiksmingumą ir savo pareigų apsaugoti ES finansinius interesus vykdymą.**

---

⁷⁵ *Ten pat*, 23 straipsnio 1 dalis.

⁷⁶ [Specialioji ataskaita 21/2022](#), 113 dalis.

⁷⁷ [Pasiūlymo 23 straipsnio 5 dalis](#).

⁷⁸ *Ten pat*, 23 straipsnio 8 dalis.

NRP planų pakeitimas (24 straipsnis)

- 92** Septynerių metų programavimo laikotarpis ir investicijų bei reformų gausa neišvengiamai lems patikslinimus šiam laikotarpiui besitęsiant. Reglamentu valstybėms narėms bus suteikta galimybė iš dalies pakeisti savo planus⁷⁹ ir juo nustatoma supaprastinta redakcinio pobūdžio pataisymų ir vienkartinųjų nedidelių patikslinimų, kurie sudaro mažiau nei 5 % siektinos reikšmės, procedūra⁸⁰. Kartu su tokiais patikslinimais turi būti pateikiami atnaujinti išlaidų įverčiai, o tai yra pagerinimas, palyginti su EGADP. Šiomis nuostatomis bus padidintas lankstumas ir sumažintos administracinės išlaidos. Patikslinimai turėtų apimti skaidrų pradinių ir peržiūrėtų įsipareigojimų palyginimą ir juos turėtų patikrinti Komisija. Jei priemonės užmojis būtų sumažintas, išmokų vertės iš esmės turėtų būti atitinkamai patikslintos. **Komisija turėtų stebėti ir sistemingai tikrinti, ar vienas po kito atliekami patikslinimai kartu nesumažina bendro plano užmojo.**

ES priemonė (IV antraštinė dalis)

- 93** Siūlomą ES priemonę, kurios bendras biudžetas yra beveik 72 milijardai eurų, sudaro 8,7 milijardo eurų biudžeto rezervas⁸¹, kad Komisija galėtų spręsti naujus uždavinius ir įgyvendinti naujus ES prioritetus, ir 63,2 milijardo eurų paketas, skirtas 14 skirtingų ES veiksmų⁸² keliose politikos srityse finansuoti. Tai jau esami veiksmai pagal įvairias dabartinės teisinės sistemos politikos priemones ir jiems skiriami atitinkami biudžeto asignavimai. Jie apima dabartinę **techninės paramos priemonę**, kuria valstybėms narėms padedama įgyvendinti nacionalines reformas.
- 94** Nauji elementai yra šių veiksmų sujungimo į vieną priemonę rezultatas. Komisija turės tam tikrą veiksmų laisvę skirstydama išlaidas veiksmams pagal ES priemonę⁸³, nesilaikydama metinės biudžeto procedūros. Orientaciniai asignavimai⁸⁴ laikotarpiui po 2027 m. numatyti tik trims veiksmams, parodytiems **3 diagramoje**. Šiais asignavimais būtų beveik tris kartus padidintos šiuo metu vidaus reikalų teminei priemonei (PMI, SVV, VS) skirtos sumos, kad pasiektų 25 milijardus eurų, ir padvigubintos lėšos dabartiniam ES solidarumo fondui (kuris

⁷⁹ *Ten pat*, 24 straipsnio 1 dalis.

⁸⁰ *Ten pat*, 24 straipsnio 6 dalis.

⁸¹ *Ten pat*, 26 ir 33 straipsniai.

⁸² *Ten pat*, XV priedas.

⁸³ *Ten pat*, 31 straipsnio 1 dalis.

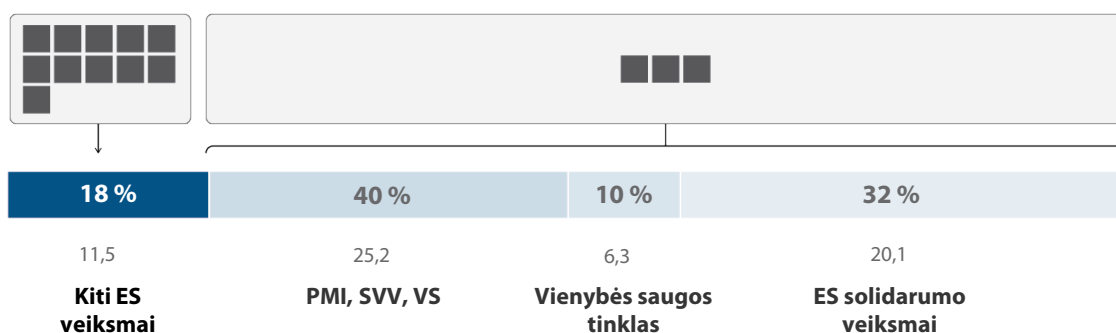
⁸⁴ *Ten pat*, [teisės akto pasiūlymo finansinio poveikio ir skaitmeninių aspektų pažyma](#), 3.2.1.1 lentelė.

pagal ES priemonę taps ES solidarumo veiksmis) ir 2023–2027 m. BŽŪP žemės ūkio rezervui (kuris pagal ES priemonę taps vienybės saugos tinklu). Nepaisant subalansuoto lėšų paskirstymo⁸⁵ reikalavimo, pažymime, kad lėšos trims veiksmams sudaro 82 % bendro biudžeto, pasiūlyto visiems 14 veiksmy.

3 diagrama | Orientacinis 14 veiksmy pagal ES priemonę biudžetas remiantis pasiūlymo XV priedu

(sumos, nurodytos milijardais eurų)

■ 1 kvadratas = 1 veiksmas

Šaltinis: Audito Rūmų analizė, pagrįsta Komisijos duomenimis.

- 95** Komisija galėtų laisvai pasirinkti įgyvendinimo valdymo būdą (tiesioginį, netiesioginį, pasidalijamąjį valdymą)⁸⁶, kaip dabar yra pagal vidaus reikalų teminę priemonę, taip pat konkrečioms poreikiams tinkamiausią paramos formą (dotacijas, viešuosius pirkimus, finansines priemones, derinimą ar biudžeto garantijas)⁸⁷.
- 96** Siekiant užtikrinti patikimą finansų valdymą ir apsaugoti ES finansinius interesus ES nepriklausančių šalių atžvilgiu, pasiūlyme numatyti privalomi asociacijos susitarimų su ES nepriklausančiomis šalimis elementai⁸⁸, pavyzdžiui, reikiamos prieigos suteikimas pagal [Finansinį reglamentą](#) ir [OLAF reglamentą](#), tiesioginio ES teisės aktų⁸⁹ ir ES Teisingumo Teismo sprendimų⁹⁰ vykdymo užtikrinimas. Tačiau taip pat pažymime, kad pasiūlyme numatyta galimybė neasocijuotųjų ES nepriklausančių šalių subjektams dalyvauti

⁸⁵ *Ten pat*, 31 straipsnio 1 dalis.

⁸⁶ *Ten pat*, 26 straipsnio 2 dalis.

⁸⁷ *Ten pat*, 26 straipsnio 3 dalis.

⁸⁸ *Ten pat*, 28 straipsnio 2 dalis.

⁸⁹ SESV 299 straipsnis.

⁹⁰ Pasiūlymo 28 straipsnio 2 dalies d punktas.

veiksmuose, kuriems taikomas tiesioginis arba netiesioginis valdymas⁹¹. Tokiems subjektams kyla didesnė neteisėto lėšų naudojimo rizika, kai atitinkama ES nepriklausanti šalis nėra saistoma asociacijos susitarimo, kadangi tokiu atveju nėra nustatyta privaloma tvarka dėl ES teisės aktų vykdymo užtikrinimo ir galimybės susipažinti su informacija ir dokumentais suteikimo.

97 Kita pasiūlyme numatyta apsaugos priemonė yra ta, kad skyrimo procedūroms, turinčioms įtakos saugumui ar viešajai tvarkai, visų pirma susijusioms su ES ar jos valstybių narių strateginiu turtu ir interesais, turi būti taikomi apribojimai⁹². **Tačiau nuostatos turi būti išsamiau paaiškintos nurodant:**

- ar skyrimo procedūros siejamos su viešaisiais pirkimais ar dotacijomis, skiriamomis pagal ES priemonę, ar su abiem;
- apribojimo pobūdį, t. y. draudimą dalyvauti ar kt.;
- sąvokos „strateginis turtas ir interesai“ apibrėžtį;
- ar skyrimo procedūrų apribojimas yra galimybė ar įpareigojimas⁹³.

Bendra žemės ūkio politika (V antraštinė dalis)

98 Pasiūlymas rodo esminį struktūrinį BŽŪP finansavimo pokytį. Juo bus panaikinta dabartinė dviejų ramsčių struktūra, atskiriant tiesiogines išmokas ūkininkams ir rinkos priemonėms (I ramstis – EŽŪGF) nuo paramos kaimo plėtrai (II ramstis – EŽŪFKP). Dauguma žemės ūkio intervencinių priemonių būtų finansuojamos iš rezervuotos sumos⁹⁴. Bus pergrupuota dauguma priemonių, šiuo metu priskirtų dviem BŽŪP ramsčiams, o kai kurios, pavyzdžiui, teritorinio ir vietos bendradarbiavimo iniciatyvos ir parama dalijimuisi žiniomis ir inovacijų veiklai, būtų finansuojamos iš nerezervuotos sumos.

99 Pasiūlyme išlaikytas 100 % ES finansavimas keturių rūšių intervencinėms priemonėms, įskaitant kai kurias su plotu ir gyvuliais susijusias pajamų paramos intervencines priemones⁹⁵. Mažiausias nacionalinis įnašas daugiausia su kaimo plėtra susijusioms ir sektorinėms intervencinėms priemonėms, kurioms numatytos rezervuotos išlaidos, turės

⁹¹ *Ten pat*, 30 straipsnis.

⁹² *Ten pat*, 30 straipsnio 3 dalis.

⁹³ [Finansinio reglamento](#) 136 straipsnis.

⁹⁴ [Pasiūlymo](#) 10 straipsnio 2 dalies ii punktas ir 35 straipsnio 3 dalis.

⁹⁵ *Ten pat*, 20 straipsnio 4 dalis.

būti ne mažesnis kaip 30 % visų kitų tinkamų finansuoti viešųjų išlaidų. Nacionalinių įnašų priemonėms, kurioms numatytos nerezervuotos išlaidos, norma bus nustatyta remiantis regioninės plėtros lygiu (**70–72** dalys), išskyrus mokykloms skirtas programas, kurių mažiausias nacionalinis įnašas bus 30 %. Kalbant apie paramos normas (viešųjų išlaidų, kuriomis prisidedama prie veiksmo, sumą), pasiūlyme nustatytas siauresnis intervalas, palyginti su 2023–2027 m. BŽŪP. Didesnės paramos normos bus privalomos jaunesiems ūkininkams skirtoms investicijoms ir neprivalomos, pavyzdžiui, intervencinėms priemonėms, susijusioms su kartų kaita ir moksliniais tyrimais bei inovacijomis⁹⁶.

100 Pasiūlyme numatyta palyginti nedaug pakeitimų, susijusių su BŽŪP intervencinių priemonių, kuriomis šiuo metu gali naudotis valstybės narės, rūšimis. Įtraukta tik viena visiškai nauja intervencinių priemonių rūšis (parama ūkininkų pavadavimo paslaugoms), o kelios intervencinės priemonės sujungtos. Savo planuose valstybės narės turi aprašyti kiekvieną taikysimą intervencinę priemonę, įskaitant tinkamumo finansuoti sąlygas, kurias jos taikys. BŽŪP intervencines priemones ir konkrečias nuostatas dėl BŽŪP kontrolės sistemų vertiname savo [nuomonėje dėl BŽŪP pasiūlymų](#).

Atokiausi regionai (VI antraštinė dalis)

101 Pasiūlyme sujungiamos nuostatos dėl atokiausių regionų, apimančios sanglaudos, žemės ūkio ir žuvininkystės politiką, tačiau šiems regionams remti nebebus skiriamas atskiras biudžetas. Taigi, valstybės narės turės skirti lėšas iš savo NRP planuose numatytų nerezervuotų asignavimų arba atokiausi regionai galės pasinaudoti intervencinėmis priemonėmis, kurios finansuojamos iš rezervuotų sumų, skirtų mažiau išsivysčiusiems regionams, vidaus reikalams arba BŽŪP ir BŽP intervencinėms priemonėms. Mūsų [Nuomonėje 05/2026](#) paaiškinami pagrindiniai pokyčiai žemės ūkio srityje⁹⁷. Reglamentu bus reikalaujama, kad valstybės narės į savo planus įtrauktų priemones, kuriomis būtų šalinami atokiausių regionų nuolatiniai ir struktūriniai suvaržymai, tačiau valstybės narės galės savo nuožiūra nustatyti priemones, kuriomis būtų siekiama tikslų, pagrįstų konkrečiais jų poreikiais ir iššūkiais.

⁹⁶ *Ten pat*, 35 straipsnio 4 ir 8 dalys.

⁹⁷ [Nuomonė 05/2026](#), 3 langelis.

Planų valdymas (VII antraštinė dalis)

Plano institucijos (49 straipsnis)

- 102** Valstybės narės turės galimybę nustatyti NRP planų valdymą įsteigdamos vieną ar daugiau vadovujančiųjų institucijų, mokėjimo agentūrų ir audito institucijų⁹⁸. Ši struktūra leis joms organizuoti savo NRP planų įgyvendinimą remiantis savo administracinėmis struktūromis. Kadangi kiekviename NRP plane bus derinamos įvairios politikos sritys, **turės būti aiškiai nustatytos atitinkamos už planus atsakingų institucijų atsakomybės sritys, be kita ko, nacionaliniu ir regioniniu lygmeniu.**
- 103** Pereinant nuo faktinių patirtų išlaidų kompensavimo prie mokėjimų, grindžiamų pasiektomis tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis, reikėtų pakeisti valdymo ir kontrolės sistemas pagal iš esmės skirtingus pagrindinius reikalavimus⁹⁹ (**118** dalis). Pasiūlyme gali būti nepakankamai įvertintas pritaikymo, kurio reikalaujama iš institucijų, mastas, kai daroma prielaida dėl dabartinių sistemų tęstinumo. Tokiu atveju būtų reikalaujama atlikti tik naujų vadovujančiųjų institucijų sistemų auditus¹⁰⁰. **Manome, kad audito institucija taip pat turėtų atlikti anksčiau veikusių vadovujančiųjų institucijų ir tarpinių įstaigų sistemų auditus prieš Komisijai atliekant bet kokį mokėjimą.**

Koordinuojančiosios institucijos (50 straipsnis)

- 104** Reglamentu bus reikalaujama įsteigti koordinuojančiąją instituciją, jei valstybė narė paskirtų daugiau nei vieną vadovujančiąją instituciją NRP planui įgyvendinti¹⁰¹. **Reikėtų patikslinti atitinkamus koordinuojančiųjų ir vadovujančiųjų institucijų vaidmenis, įskaitant funkcijas, kurias koordinuojančioji institucija galėtų deleguoti.** Kadangi koordinuojančioji institucija veiktų kaip centralizuotas subjektas plano lygmeniu, nevykdama priežiūros funkcijos, manome, kad **į patikinimo dokumentų rinkinį, kurį ji pateiks,**¹⁰² **turi būti įtraukti visų vadovujančiųjų institucijų, prašančių atlikti mokėjimus, valdymo pareiškimai, o ne vienas atskiros valstybės narės valdymo pareiškimas, kurio reikalaujama pagal pasiūlymą.**

⁹⁸ Pasiūlymo 49 straipsnio 1 dalis.

⁹⁹ *Ten pat*, IV priedas.

¹⁰⁰ *Ten pat*, 49 straipsnio 2 dalis ir 53 straipsnio 3 dalis.

¹⁰¹ *Ten pat*, 49 straipsnio 3 dalis ir 50 straipsnis.

¹⁰² *Ten pat*, 50 straipsnio e ir f punktai, 51 straipsnio 1 dalies k punktas ir XII priedas.

Vadovaujančiosios institucijos (51 straipsnis)

- 105** Vadovaujančiosios institucijos ir toliau bus atsakingos už veiksmų atranką ir valdymo patikrinimų atlikimą¹⁰³. Šie patikrinimai turėtų apimti tiek tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimą, tiek lėšų panaudojimą laikantis taikytinos teisės, atliekant administracinius paramos gavėjų mokėjimo prašymų patikrinimus ir patikrinimus vietoje. **Tačiau pasiūlyme nenurodoma patikrinimų apimtis, todėl valstybių narių kontrolės praktika gali būti nepakankama ir nenuosekli.**
- 106** Pasiūlyme numatyti rizika grindžiami valdymo patikrinimai¹⁰⁴, tačiau nėra pakankamai aišku, ar tokie patikrinimai būtų taikomi siekiant patvirtinti tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimą, pagrindinių veiksmų atitiktį taikytinai teisei, ar ir viena, ir kita. Reglamente turėtų būti paaiškinta, kad **vadovaujančiosios institucijos turėtų tikrinti, ar pasiektos visos tarpinės ir siektinos reikšmės, už kurias jos atsakingos, o rizika grindžiami valdymo patikrinimai gali būti taikomi tik pagrindinių veiksmų, kuriais prisidedama prie tų tarpinių ir siektinų reikšmių, lygmeniu.**

Mokėjimo agentūros (52 straipsnis)

- 107** BŽŪP intervencinių priemonių atveju vadovaujančioji institucija turėtų mažiau atsakomybės nei kitų į pasiūlymą įtrauktų politikos sričių atveju, nes beveik visas funkcijas vykdytų mokėjimo agentūros, iš esmės išlaikydamos dabartinę BŽŪP mokėjimo agentūrų atsakomybę. Vadovaujančioji institucija atrinktų tik finansuotinus veiksmus, stebėtų įgyvendinimą ir visas tarpines įstaigas ir koordinavimo institucijai teiktų informaciją apie pažangos įgyvendinimą.
- 108** Pasiūlyme dėl Europos fondo išlaikomos nuostatos, pagal kurias mokėjimo agentūros suteikia pakankamas garantijas, kad mokėjimai yra teisėti, tvarkingi ir tinkamai apskaitomi. **Tačiau reglamente turėtų būti paaiškinta, kad mokėjimai yra išmokos, mokėjimo agentūros mokamos paramos gavėjams, pavyzdžiui, ūkininkams, ir turėtų būti atsekami mokėjimo agentūrų apskaitos sistemose.** Reikalavimu, kad mokėjimo agentūros būtų akredituotos¹⁰⁵, išlaikomas pagrindinis valdymo ir kontrolės aplinkos elementas, kuris yra labai svarbus siekiant užtikrinti BŽŪP išlaidų teisėtumą ir tvarkingumą. Tačiau **pasiūlyme nenurodyta, kuri institucija bus atsakinga už mokėjimo agentūros akreditavimą, ir**

---

¹⁰³ *Ten pat*, 51 straipsnio 1 dalies a, b ir c punktai ir 51 straipsnio 3 dalis. IV priedo 3 ir 4 pagrindiniai reikalavimai.

¹⁰⁴ *Ten pat*, 51 straipsnio 2 dalis.

¹⁰⁵ *Ten pat*, 49 straipsnio 7 dalis.

nenumatyta, kad Komisija priims akreditavimo taisykles, pavyzdžiui, tokias, kokios nustatytos Komisijos deleguotajame reglamente (ES) 2022/127 dėl 2023–2027 m. BŽŪP.

Audito institucija (53 straipsnis)

- 109** Audito institucijų Komisijai pateiktas patikinimas yra esminis patikinimo modelio, kai taikomas pasidalijamasis valdymas, elementas. Pasiūlyme pateikiami reikšmingi patikinimo modelio pakeitimai, palyginti su ankstesniais programavimo laikotarpiais. Audito institucijos turės atlikti pasiektų tarpinių ir siektinų reikšmių auditą ir sistemų auditą, siekdamas įvertinti, ar sistemos veikia veiksmingai, kad užtikrintų pagrindinių operacijų teisėtumą ir tvarkingumą bei ES finansinių interesų apsaugą¹⁰⁶.
- 110** Audito institucijų darbas turi atitikti minimaliuosius standartus, kad būtų užtikrintas palyginamas patikimumas. **Komisija tai turėtų užtikrinti atlikdama sistemų auditus. Nustačius didelių trūkumų, Komisija neturėtų pasikliauti atitinkamos audito institucijos darbu.**
- 111** Be to, **reglamentu turėtų būti padidintas nuoseklumas ir aiškumas dėl atliekinų auditų apimtys ir laiko.** Visų pirma:
- pagrindiniai IV priedo reikalavimai neatspindi audito institucijos atsakomybės, kaip nustatyta pagrindiniame pasiūlymo tekste;
  - pasiūlyme nenumatytos apsaugos priemonės, kuriomis būtų užtikrinta, kad audito darbas tinkamai apimtų tarpinių ir siektinų reikšmių tikrinimą ir duomenų patikimumą;
  - pasiūlyme nenurodyta, ar audito institucija patikinimą dėl taikytinos teisės laikymosi teiks atlikusi pagrindinių operacijų auditą, pasiektų tarpinių ir siektinų reikšmių auditą ar tik sistemų auditą;
  - pasiūlymu nenustatomi pagrindiniai veiksmingos audito strategijos elementai ir nereikalaujama taikyti statišškai pagrįsto reprezentatyviosios imties sudarymo metodo.
- 112** Be to, pasiūlyme nenurodyta koordinavimo tvarka, taikoma valstybėms narėms, turinčioms daugiau nei vieną audito instituciją¹⁰⁷. Todėl neaišku, kaip valstybės narės turėtų pateikti vieną konsoliduotą audito nuomonę, apimančią visą NRP planą. **Reglamente turėtų būti**

---

¹⁰⁶ Ten pat, 53 straipsnio 1 dalis.

¹⁰⁷ Ten pat, 49 straipsnio 5 dalis.

reikalaujama, kad audito institucijos pateiktų audito nuomonę dėl kiekvienos vadovujančiosios institucijos ir kiekvieno valdymo pareiškimo.

Pagrindinių išlaidų tikrinimas (50 ir 53 straipsniai)

- 113** Pasiūlyme ir toliau vartojami ankstesni terminai, pavyzdžiui, „pagrindinės išlaidos“ ir „pagrindinės operacijos“. Taikant įgyvendinimo modelį, pagrįstą tarpinių reikšmių ir siektinų reikšmių pasiekimu, **turėtų būti paaiškinta tiksli šių terminų reikšmė.**
- 114** Pasiūlyme numatyta, kad vadovujančiosios ir audito institucijos netikrins pagrindinių veiksmų išlaidų¹⁰⁸. Neaišku, ką reiškia sąvoka „pagrindinės išlaidos“. Be to, valstybių narių valdymo ir kontrolės sistemos paprastai apima paramos gavėjų patirtų išlaidų patikras. Siekiant laikytis ES ir nacionalinės teisės, vis tiek gali reikėti patikrinti pagrindines išlaidas. **Siekiant užtikrinti atitiktį ES ir nacionalinei teisei, Komisija, vadovujančiosios institucijos ir audito institucijos turėtų patikrinti patirtas pagrindines išlaidas, visų pirma susijusias su viešaisiais pirkimais, valstybės pagalba ir sukčiavimo, korupcijos, interesų konflikto ir dvigubo finansavimo vengimu.**

Valdymas ir finansinės taisyklės (VII antraštinė dalis)

Bendrosios valdymo taisyklės (58–64 straipsniai)

Valstybių narių pareigos (58 straipsnis)

- 115** Pasiūlymu nustatoma principais grindžiama patikinimo sistema, kuri suteiks valstybėms narėms daugiau lankstumo kuriant savo valdymo ir kontrolės sistemas. **Siekiant sumažinti patikinimo grandinės susiskaidymo ir spragų riziką, labai svarbu aiškiai nustatyti valstybių narių institucijų atsakomybę.**

---

¹⁰⁸ *Ten pat*, 51 straipsnio 1 dalies b punktas ir 53 straipsnio 4 dalis.

- 116** Pasiūlyme reikalaujama, kad valstybės narės ne tik pasiektų tarpines ir siektinas reikšmes, bet ir apsaugotų ES finansinius interesus, be kita ko, laikytųsi taikytinos teisės, kuri apibrėžiama kaip ES teisė ir su jos taikymu tiesiogiai susijusi nacionalinė teisė. **Reglamente turėtų būti daroma nuoroda į taikytiną teisę, kaip ir BNR, nereikalaujant, kad kiekvienu konkrečiu atveju būtų atliekamas vertinimas, nes tai kelia skirtingo aiškinimo riziką.**
- 117** Be to, šiame pasiūlyme pažeidimas apibrėžiamas kaip bet koks ES teisės arba tiesiogiai su ja susijusios nacionalinės teisės pažeidimas, susijęs su pasiektomis tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis¹⁰⁹. Tai neatitinka Tarybos reglamento dėl ES finansinių interesų apsaugos, kuriame pažeidimas apibrėžiamas plačiau – kaip bet koks ekonominės veiklos vykdytojo padarytas ES teisės pažeidimas, darantis arba galintis padaryti žalą ES biudžetui¹¹⁰. Savo specialiojoje ataskaitoje dėl finansinių pataisų¹¹¹ atkreipėme dėmesį į trūkumą, atsiradusį dėl pažeidimo apibrėžties, pateiktos BNR, t. y. kad pažeidimus gali daryti tik ekonominės veiklos vykdytojai, o ne nacionalinės institucijos. Šiuo atžvilgiu Tarybos reglamentas ir BNR sutampa. Tačiau pasiūlyme pateikta pažeidimo apibrėžtis reiškia, kad pažeidimus gali daryti tik nacionalinės institucijos, o ne ekonominės veiklos vykdytojai (**136** dalis). **Manome, kad pažeidimo apibrėžtis turėtų apimti visus ES ir nacionalinės teisės pažeidimus, ne tik susijusius su pasiektomis tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis, bet ir teisės pažeidimus, kuriuos padarė tiek nacionalinės institucijos, tiek ekonominės veiklos vykdytojai.**
- 118** Valstybės narės turės sukurti pagrindinius reikalavimus atitinkančias valdymo ir kontrolės sistemas¹¹², kurios turės būti pertvarkytos, kad atitiktų įgyvendinimo modelį, ir kuriose daugiausia dėmesio turės būti skiriama visos sistemos veiksmingumui. Tačiau, kitaip nei atitinkamame BNR XI priede, pasiūlymo IV priede nenurodyta, kuri nacionalinė institucija yra atsakinga už kiekvieno pagrindinio reikalavimo laikymosi užtikrinimą. **Reglamentu įvairioms plano institucijoms turėtų būti priskirta atsakomybė už konkrečių pagrindinių reikalavimų vykdymą.**
- 119** Valstybės narės turi pranešti apie visus sukčiavimo, korupcijos ir pažeidimų atvejus Komisijos Pažeidimų valdymo sistemoje (IMS)¹¹³. Kitaip nei BNR, pasiūlyme nenustatyti minimalieji valstybėms narėms taikomi reikalavimai, susiję su sukčiavimo prevencija, nustatymu, pranešimu apie jį ir jo ištaisymu. Kadangi Komisijai suteikiami įgaliojimai priimti

---

¹⁰⁹ *Ten pat*, 4 straipsnio 35 dalis.

¹¹⁰ Tarybos reglamento (EB, Euratomas) Nr. 2988/95 1 straipsnio 2 dalis.

¹¹¹ Specialioji ataskaita 22/2025, 26 ir 53 dalys.

¹¹² Pasiūlymo 58 straipsnio 2 dalies a punktas ir IV priedas.

¹¹³ *Ten pat*, 58 straipsnio 2 dalies g punktas ir IV priedo 13 pagrindinis reikalavimas.

deleguotuosius aktus šiuo klausimu, **ji turėtų nustatyti minimaliuosius valstybės narėms taikomus šios srities reikalavimus nuo laikotarpio pradžios.**

120 Be to, šiame pasiūlyme pateikta siauresnė pažeidimo apibrėžtis (**117** ir **136** dalys) lemtų neišsamius pranešimus ir neišsamius tolesnius veiksmus dėl atvejų, nurodytų IMS. **Reglamente turėtų būti paaiškinta, kad valstybės narės turi pranešti apie visus taikytinos teisės nesilaikymo atvejus, neatsižvelgiant į tai, ar jie daro poveikį tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimui.**

121 Kaip ir **BNR**, reglamente turėtų būti nurodyti elementai, sudarantys išsamią audito seką iki su finansuojamais veiksmais susijusių paramos gavėjų ir (galutinių) gavėjų lygmens. Taip būtų užtikrinta, kad visi įrodymai, kuriais įrodomas tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimas ir taikytinos teisės laikymasis, būtų išsaugoti ir būtų naudojami kaip apsaugos nuo spragų įrodymų grandinėje rizikos priemonė.

Metinis patikinimo dokumentų rinkinys (59 straipsnis)

122 Siūlomas metinis patikinimo dokumentų rinkinys atspindi perėjimą nuo tinkamų finansuoti išlaidų kompensavimo prie mokėjimo už pasiektas tarpines ir siektinas reikšmes. Jis nebeapima audito institucijų apskaičiuoto likutinio klaidų lygio ir jokios nuorodos į 2 % reikšmingumo ribą. Tai mažintų skaidrumą ir turėtų įtakos biudžeto įvykdymo patvirtinimo procedūrai, nes Komisija ir biudžeto įvykdymą tvirtinančios institucijos turės mažiau informacijos apie ES išlaidų valstybėse narėse teisėtumą ir tvarkingumą.

123 Į patikinimo dokumentų rinkinį bus įtraukta NRP planuose numatytų priemonių įgyvendinimo pažangos ataskaita, įskaitant pažangos įverčius, kai nėra kiekybinio įvertinimo. Šioje ataskaitoje bus išvardytos mokėjimo paraiškos, pateiktos iki spalio 31 d.¹¹⁴, o informacija apie tarpinių ir siektinų reikšmių įgyvendinimo pažangą apims įgyvendinimą iki kalendorinių metų pabaigos. Atsižvelgiant į tai, kad:

- (i) valstybės narės galės pateikti mokėjimo paraiškas iki spalio 31 d.,
- (ii) jų įgyvendinimo pažangos ataskaita turės apimti visus kalendorinius metus iki gruodžio 31 d.,
- (iii) metinis patikinimo dokumentų rinkinys turės būti pateiktas Komisijai iki vasario 15 d.,

---

¹¹⁴ *Ten pat*, 65 straipsnio 4 dalis.

audito institucija turės tik tris su puse mėnesio (mokėjimo prašymų atveju) ir pusantro mėnesio (įgyvendinimo pažangos ataskaitų atveju), kad užbaigtų savo audito darbą ir parengtų patikinimo dokumentų rinkinį. Dėl šio labai trumpo tvarkaraščio ir aiškių reikalavimų, taikomų Komisijos atliekamam patikinimo dokumentų rinkinio auditui ir testavimui, nebuvimo ES biudžetui gali kilti didelė nepakankamo patikinimo rizika. **Svarbu suteikti pakankamai laiko audito institucijoms ir Komisijai atlikti audito darbą, kad jos galėtų pateikti būtiną patikinimą dėl ES biudžeto vykdymo.**

124 Kaip patikinimo dokumentų rinkinio dalį valstybės narės taip pat turės pateikti **valdymo pareiškimą**. Atkreipiame dėmesį į kelis pasiūlymo pagrindinės dalies ir valdymo pareiškimo šablono neatitikimus, pavyzdžiui, susijusius su patikrų, kuriomis siekiama nustatyti lėšų naudojimą, apimtimi¹¹⁵, visų taikytinų taisyklių laikymusi¹¹⁶, audito seka¹¹⁷ ir taisomųjų priemonių taikymu¹¹⁸. Kadangi dėl šių neatitikimų kyla neaiškumų dėl patikinimo, kurį turi pateikti valstybės narės, **siūlome suderinti reglamento pagrindinės dalies nuostatas dėl valdymo pareiškimo su XII priede teikiamu šablonu.**

125 Valstybės narės į savo NRP planus turės įtraukti iš anksto nustatytus kiekvienos priemonės **išdirbio ir rezultato rodiklius**¹¹⁹. Tačiau patikinimas dėl mokėjimo paraiškose pateiktų duomenų išsamumo, tikslumo ir patikimumo apima tik išdirbio rodiklius, kurie naudojami kaip siektinos reikšmės. Valstybėms narėms neberekės teikti patikinimo dėl duomenų, susijusių su kitais veiklos rodikliais, kokybės. Siekiant užtikrinti ES bendros stebėsenos ir ataskaitų dėl pažangos siekiant tikslų teikimo patikimumą, **reglamente turėtų būti nustatyta valstybių narių atsakomybė už duomenų, susijusių su veiklos rodikliais, kokybę ir patikimumą.**

126 Teikdamos įgyvendinimo pažangos, susijusios su išdirbiais grindžiamomis BŽŪP išmokomis, ataskaitas, valstybės narės nurodys padarytos pažangos vertę. **Siūlome patikslinti, kad ji turėtų atitikti faktinius mokėjimus paramos gavėjams už per laikotarpį pasiektą išdirbį.** Jei apskaičiuojant kompensacijas valstybėms narėms būtų naudojamos numatytos vieneto vertės, tai būtų papildomas proceso etapas.

¹¹⁵ *Ten pat*, 58 straipsnio 2 dalies b punktas ir XII priedo 1 punktas.

¹¹⁶ *Ten pat*, 59 straipsnio 1 dalies c punktas ir XII priedo 3 punktas.

¹¹⁷ *Ten pat*, 59 straipsnio 1 dalies c punkto i papunktis ir XII priedo 2 punktas.

¹¹⁸ *Ten pat*, 58 straipsnio 2 dalies d punktas ir XII priedo 3 punktas.

¹¹⁹ Pasiūlymo 63 straipsnio 1 dalies e punkto xiii papunktis; [pasiūlymo dėl veiklos rezultatų reglamento](#) 14 straipsnis ir I priedas.

127 Galutiniame patikinimo dokumentų rinkinyje valstybės narės turės patvirtinti, kad bendra iš Komisijos gautų mokėjimų suma neviršija visos paramos gavėjams išmokėtos sumos¹²⁰. Tai laikotarpio pabaigos apsaugos priemonė, kuria užtikrinama, kad valstybės narės nebūtų gavusios daugiau ES lėšų nei bendra suma, kurią jos pervedė paramos gavėjams. Kad ši apsaugos priemonė būtų veiksminga, reikės:

- patikimų duomenų apie deklaruotus agreguotus mokėjimus paramos gavėjams, kurie turi būti užtikrinti tinkamais valstybių narių ir Komisijos patikrinimais;
- pakankamo aiškumo, kaip turi būti vertinamas nacionalinis įnašas (**70** dalis);
- paaiškinimo dėl taisomųjų veiksmų, kurių reikia imtis šios nuostatos nesilaikymo atveju.

Kadangi paramos gavėjai gali būti viešosios įstaigos¹²¹, pavyzdžiui, ministerijos ar agentūros, šia nuostata neužkertamas kelias situacijoms, kai iš ES biudžeto gauti mokėjimai apskritai viršys šių įstaigų išmokėtas sumas veiksams, susijusiems su tarpinėmis ir siektinomis reikšmėmis, įgyvendinti. Atsekamumo sumetimais ir siekiant palengvinti vėlesnį vertinimą, **siūlome išplėsti duomenų apie ES lėšų naudojimą valstybėse narėse rinkimą iki tų subjektų, kurie praktiškai įgyvendina veiksmus, (132 dalis).**

Vieno bendro audito metodas (61 straipsnis)

128 Pasiūlyme nustatyta, kad Komisija ir audito institucijos toliau taikys vieno bendro audito metodą. Jeigu Komisija padaro išvadą, kad audito nuomonės yra patikimos ir valstybė narė dalyvauja palaikant tvirtesnį bendradarbiavimą dėl Europos prokuratūros įsteigimo, Komisijos auditai apribojami ir audituojama tik audito institucijų veikla. Komisijos auditais turi būti patvirtinta, jog audito institucijos veikia veiksmingai, kad Komisija galėtų pasikliauti jų audito nuomonėmis (**109–112** dalys). Tačiau Audito Rūmai ne kartą nustatė, kad patikinimo sistema dar nėra visiškai veiksminga ir kad dėl audito institucijų darbo trūkumų mažėja Komisijos galimybės juo pasikliauti¹²².

129 Audito Rūmams, kaip išorės auditoriui, ir toliau netaikoma vieno bendro audito tvarka. Pagal pasiūlymą, Komisija ir audito institucijos gali nuspręsti neatlikti tarpinių ir siektinų reikšmių audito, jei jų auditą jau atliko Audito Rūmai¹²³. **Reglamente turėtų būti nurodyta,**

¹²⁰ Pasiūlymo 59 straipsnio 3 dalis.

¹²¹ *Ten pat*, 4 straipsnio 3 dalies a punktas.

¹²² Apžvalga 03/2024, 50–64 dalys.

¹²³ Pasiūlymo 61 straipsnio 4 dalis.

kad patikrinimas turėtų remtis tik Audito Rūmų patikrinimo pareiškimo auditais, kurių apimtis ir tikslas yra tokie patys.

130 Siūlomas patikrinimo modelis grindžiamas vieno bendro audito metodu, pagal kurį Komisija remiasi valstybių narių kontrolės sistemų pateiktu patikrinimu. Tai yra rizika grindžiami vadovaujančiųjų institucijų patikrinimai ir audito institucijų darbas, kuris taip pat gali būti grindžiamas imtimi. Imtimi grindžiami patikrinimai ir auditai reiškia, kad valstybės narės tikrins ne visas tarpines ir siektinas reikšmes. **Nesant daugiau aiškumo dėl to, kaip šios procedūros turi būti taikomos, ir nesant jokių nuostatų dėl Komisijos atliekamų tarpinių ir siektinų reikšmių patikrinimų, kyla rizika, kad Komisija negalės pasikliauti nacionalinio audito nuomonėmis. Šiuo atveju Komisija pati turėtų atlikti didelę papildomo audito darbo dalį, kad biudžeto įvykdymą tvirtinančioms institucijoms būtų suteiktas pakankamas patikrinimas.**

Duomenų rinkimas ir skaidrumas (63 ir 64 straipsniai)

131 Bendro auditui ir kontrolei skirtų duomenų rinkinio rinkimas, taip pat skaidrumo, veiklos rezultatų stebėsenos ir vertinimo užtikrinimas¹²⁴ prisidės prie valstybėms narėms taikomų reikalavimų supaprastinimo. Pasiūlyme reikalaujama, kad valstybės narės rinktų duomenis ir teiktų ataskaitas dėl kiekvieno veiksmo indėlio, siekiant [pasiūlyme dėl veiklos rezultatų reglamento](#)¹²⁵ nustatytų išdirbio ir rezultato rodiklių. Dvejus metus valstybių narių interneto svetainėse ir Komisijos bendruosiuose vartuose skelbtina informacija apims duomenis apie paramos gavėjus, tikruosius savininkus, rangovus, subrangovus ir (galutinius) gavėjus, taip pat kiekvieno veiklos rodiklio, prie kurio prisidedama veiksmu, įgyvendinimo pažangą¹²⁶. Nors valstybės narės bet kuriuo atveju privalo saugoti visą atitinkamą audito sekos informaciją ir dokumentus 10 metų po paskutinio Komisijos mokėjimo¹²⁷, **manome, jog reikalavimas, kad duomenys būtų viešai prieinami, turėtų būti taikomas ilgiau nei dvejus metus, laikantis asmens duomenų apsaugos taisyklių.**

---

¹²⁴ *Ten pat*, 63 straipsnio 1 dalis.

¹²⁵ [Pasiūlymo](#) 63 straipsnio 1 dalies e punkto xiii papunktis; [Pasiūlymo dėl veiklos rezultatų reglamento](#) 14 straipsnio 5 dalis ir I priedas.

¹²⁶ [Pasiūlymo](#) 63 straipsnio 1 dalis, 2 ir 4 dalys.

¹²⁷ *Ten pat*, 58 straipsnio 2 dalies i punktas.

132 Kalbant apie už veiksmus išmokėtas sumas, pasiūlyme reikalaujama, kad valstybės narės rinktų duomenis apie paramos gavėjus¹²⁸, taip bus padidintas skaidrumas, palyginti su EGADP. Tačiau, kadangi paramos gavėjai gali būti viešosios įstaigos¹²⁹, pavyzdžiui, ministerijos ar agentūros, (**127** dalis), **šiais duomenimis nebus užtikrintas visiškas ES lėšų panaudojimo atsekamumas valstybėse narėse iki tų subjektų, kurie praktiškai įgyvendina veiksmus, lygmens.**

Mokėjimų taisyklės (65–69 straipsniai)

Mokėjimo paraiškų teikimas ir vertinimas (65 straipsnis)

133 Mokėjimai bus grindžiami valstybių narių pareiškimais, kad tarpinės ir siektinos reikšmės yra pasiektos. Patvirtinamieji įrodymai nebus perduodami Komisijai, kuri, kitaip nei EGADP atveju, prieš atlikdama mokėjimą nevertins tarpinių ir siektinų reikšmių pasiekimo. Siekiant apsaugoti Sąjungos finansinius interesus mokėjimo metu, **reglamente turėtų būti reikalaujama, kad Komisija, remdamasi patvirtinamaisiais dokumentais, prieš išmokėdamas lėšas įvertintų, ar pasiektos tarpinės ir siektinos reikšmės.** Tai taip pat padėtų Komisijai tikslingiau atlikti savo sistemų auditus.

134 Svarbu, kad mokėjimo sąlygos būtų aiškiai nustatytos ir įvertintos remiantis objektyviai patikrinamais kriterijais, kad būtų kuo mažiau skirtingų aiškinimų ir vertinimų savo nuožiūra¹³⁰. Palankiai vertiname tai, kad 5 % leidžiamoji nuokrypa, pagal EGADP taikoma pasiektoms siektinoms reikšmėms, neišlaikoma. **Tarpinių ir siektinų reikšmių vertinimo kriterijai¹³¹ turėtų būti aiškiau nustatyti, siekiant užtikrinti, kad sprendimai dėl mokėjimo būtų pakankamai pagrįsti:**

- tai, į ką atsižvelgiama, turėtų apimti ne tik tarpinėms ir siektinoms reikšmėms nustatyto reikalavimo tikrinimą, bet ir jų tikslą, pradinį tikėtiną rezultatą ir išdavas, platesnį kontekstą ir net neapibrėžtus kitus duomenis ar informacijos šaltinius;
- galimybė taikyti kitus metodus ar procedūras, nei nustatyta plane, turėtų būti ribota, tinkamai pagrįsta ir iš anksto suderinta su Komisija;

¹²⁸ *Ten pat*, 63 straipsnio 1 dalies e punkto vi papunktis.

¹²⁹ *Ten pat*, 4 straipsnio 3 dalies a punktas.

¹³⁰ Apžvalga 02/2025, p. 10.

¹³¹ Pasiūlymo VIII priedas.

- kriterijai, pagal kuriuos leidžiama nukrypti nuo tarpinės ir siektinos reikšmės formuluotės, yra platūs ir galėtų sudaryti sąlygas *ex post* aiškinimui iš naujo.

Mokėjimų nutraukimas, sustabdymas ir finansinės pataisos (66–69 straipsniai)

- 135** Pasiūlyme numatyta galimybė Komisijai taikyti mokėjimų nutraukimą, sustabdymą ir finansines pataisas. Tais atvejais, kai nesilaikoma taikytinos teisės, valstybės narės privalo taikyti taisomąsias priemones¹³². **Į reglamentą turėtų būti įtrauktos taisyklės dėl finansinių pataisų, kurias turi atlikti valstybės narės, be kita ko, dėl nepagrįstai išmokėtų sumų susigražinimo**, kaip nustatyta BNR. Jei jų nėra, kyla rizika, kad valstybės narės finansines pataisas taikys nenuosekliai.
- 136** Teigiamas pokytis yra tas, kad pagal sąvokos „pažeidimas“ apibrėžtį už programas atsakingos institucijos jau patenka į jos taikymo sritį¹³³. Tačiau teisinis netikrumas išlieka. Pirmia, frazė „nes gaunamas nepagrįstas to biudžeto kompensavimas, grindžiamas tarpinėmis reikšmėmis, siektinomis reikšmėmis ir išdirbiais“ gali būti suprantama kaip reiškianti tai, kad pažeidimus gali daryti tik valstybės narės, bet ne paramos gavėjai, (galutiniai) gavėjai ar dalyviai. Antra, nuoroda į sąvoką „taikytina teisė“¹³⁴ (**116** dalis) kelia klausimą, kurie nacionalinės teisės aktai gali būti nepakankamai tiesiogiai taikomi ir gali būti pažeisti nesukeliant pažeidimo. Trečia, pagrindinės sąvokos „didelis trūkumas“ ir „šiurkštus reikalavimų nesilaikymas“ nėra apibrėžtos, todėl teisė savo nuožiūra nustatyti, ar susiklostė viena iš šių situacijų, yra pernelyg plati. **Reglamente turėtų būti aiškiau apibrėžtos sąvokos „pažeidimas“ ir „taikytina teisė“, taip pat nurodyta, kas yra „šiurkštus reikalavimų nesilaikymas“. Jame taip pat turėtų būti nurodytos finansinės pasekmės, visų pirma susijusios su finansinėmis pataisomis valstybėms narėms pažeidimų ir šiurkštaus reikalavimų nesilaikymo atvejais, net jei atitinkamos tarpinės ar siektinos reikšmės yra pasiektos.**

¹³² *Ten pat*, 58 straipsnio 2 dalies d punktas.

¹³³ Specialioji ataskaita 22/2025, 26 dalis.

¹³⁴ Pasiūlymo 4 straipsnio 2 dalis.

- 137** Pasiūlyme numatyta galimybė taikyti **sustabdymą**, jei kyla rizika veiksmingam priemonių įgyvendinimui¹³⁵ ir jei šiurkščiai nesilaikoma veiksmų lygmeniu taikytinos teisės. Pasiūlymu Komisijai ir valstybėms narėms leidžiama tarpusavyje susitarti dėl procedūros pratęsimo¹³⁶, dėl kurio gali būti vėluojama taikyti finansines pataisas.
- 138** Pasiūlyme yra du svarbūs patobulinimai, palyginti su EGADP. Pirma, pagal jį leidžiama **susigražinti sumas**, anksčiau išmokėtas už tarpinius etapus, jei nepasiekama tam tikros priemonės galutinė tarpinė arba siektina reikšmė¹³⁷. Antra, Komisija taip pat turės priemonių imtis veiksmų tarpinės arba siektinos reikšmės **atšaukimo** atveju ne ilgiau kaip penkerius metus nuo atitinkamo Komisijos mokėjimo dienos¹³⁸. Abiem patobulinimais veiksmingai šalinami trūkumai, kuriuos nustatė EGADP atveju¹³⁹.
- 139** Svarbus pokytis, palyginti su BNR ir EGADP, yra tai, kad galutinis ES finansavimo sumažinimas dėl **Komisijos finansinės pataisos** numatytas tik tuo atveju, jei valstybė narė neištaisė problemos iki galutinio patikinimo dokumentų rinkinio pateikimo¹⁴⁰. Todėl ES finansavimo sumažinimas taps galutiniu tik 2036 m. vasario mėn. Taigi, dėl to finansinių pataisų atgrasomasis poveikis susilpnėja. Be to, pasiūlyme nenurodyta, ar, kada ir kaip bus taikomos ekstrapoliuotosios finansinės pataisos, nepaisant to, kad numatoma jas taikyti¹⁴¹.

Konkrety paramos rūšis (IX antraštinė dalis)

Finansinės priemonės (71 ir 72 straipsniai)

- 140** Priešingai nei anksčiau, pasiūlyme nepateikiama jokios informacijos apie vadovaujančiųjų institucijų ir finansines priemones įgyvendinančių subjektų finansavimo susitarimų turinį. Pasiūlyme taip pat nėra skaidrumo ir interesų konflikto vengimo reikalavimų, susijusių su galutinių gavėjų atrankos procedūra. Be to, pasiūlyme yra nenuoseklumo, susijusio su reikalaujamų auditų atlikimu, nes reikalaujama atlikti auditus „finansines priemones

---

¹³⁵ *Ten pat*, 67 straipsnio 1 dalies d punktas.

¹³⁶ *Ten pat*, 67 straipsnio 2 dalis.

¹³⁷ *Ten pat*, 68 straipsnio 2 dalis.

¹³⁸ *Ten pat*, 69 straipsnis.

¹³⁹ *Apžvalga 02/2025*, 55, 56 ir 88 dalys.

¹⁴⁰ *Pasiūlymo* 68 straipsnio 1 dalis ir 4 straipsnis.

¹⁴¹ *Ten pat*, 68 straipsnio 2 dalis ir XIV priedas.

įgyvendinančių subjektų lygmeniu“¹⁴², tačiau aiškiai draudžiama atlikti sistemų auditus „atskirų finansinių priemonių operacijų lygmeniu“¹⁴³.

Ex ante įvertinti subjektai, kurie yra paramos gavėjai, (73 straipsnis)

141 Kai biudžetas vykdomas taikant netiesioginį valdymą ir deleguojamas trečiųjų valstybių subjektams ir tarptautinėms organizacijoms, pasiūlymu vadovujančiosioms ir audito institucijoms leidžiama pasikliauti šių subjektų atliktais valdymo patikrinimais ir auditais, Komisijai atlikus *ex ante* vertinimą pagal ramsčius¹⁴⁴. Tačiau nustatėme pasikartojančių klaidų pagal ramsčius įvertintų tarptautinių organizacijų valdomose operacijose ir susidūrėme su prieigos prie dokumentų ir informacijos apribojimais¹⁴⁵. **Todėl reglamente turėtų būti reikalaujama, kad pagal ramsčius vertinami subjektai Audito Rūmams, vadovujančiosioms ir audito institucijoms laiku suteiktų visapusišką prieigą prie atitinkamų duomenų ir informacijos. Be to, reglamente turėtų būti aiškiai nurodyta, kad vadovujančiosios ir audito institucijos gali vykdyti savo funkcijas (galutinių) gavėjų lygmeniu.**

---

¹⁴² *Ten pat*, 53 straipsnis ir 72 straipsnio 2 dalis.

¹⁴³ *Ten pat*, 72 straipsnio 7 dalis.

¹⁴⁴ Finansinio reglamento 62 straipsnio 1 dalies c punktas.

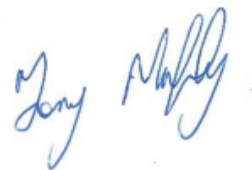
¹⁴⁵ 2024 m. metinė ataskaita, 8.13 dalis ir 8.1 rekomendacija; 2024 m. metinė ataskaita dėl iš 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų finansuojamos veiklos, 25 ir 26 dalys; 2023 m. metinė ataskaita dėl iš 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų finansuojamos veiklos, 25 ir 29 dalys.

Paramos gavėjams skirtos supaprastintos formos naudojimas (78 straipsnis)

142 Valstybės narės turės taikyti supaprastintą išlaidų apmokėjimą arba su išlaidomis nesusijusį finansavimą, kad finansuotų paramos gavėjų veiksmus, kurių numatoma vertė neviršija 400 000 eurų (BŽŪP atveju – 100 000 eurų), išskyrus atvejus, kai parama yra valstybės pagalba. Tai padvigubins ankstesnę ribą ir galėtų dar labiau supaprastinti procedūras tiek lėšų administratoriams, tiek paramos gavėjams¹⁴⁶. Tačiau šios supaprastintos paramos formos ne visada gali būti tinkamos, ypač sudėtingiems ar inovatyviems veiksams. Pažymime, kad šios nuostatos bus taikomos paramos gavėjams, o ne (galutiniams) gavėjams, ir kad Komisija nebetikrins ir nebetvirtins supaprastinto išlaidų apmokėjimo arba finansavimo, nesusijusio su nacionalinių institucijų naudojamomis išlaidų sistemomis. Valstybės narės turėtų turėti tvirtą pagrindą supaprastintoms paramos formoms nustatyti pagal [Komisijos ankstesnio laikotarpio gaires](#).

Šią nuomonę Audito Rūmai priėmė Liuksemburge 2026 m. vasario 12 d. įvykusiame posėdyje.

Audito Rūmų vardu

Pirmininkas
Tony Murphy

---

¹⁴⁶ Apžvalga 04/2025, 3 langelis.

Priedai

I priedas. Bendroji informacija

Pasiūlyme dėl Europos fondo iš anksto nacionaliniu lygmeniu paskirstyti paketai¹, kuriais remiamas pagrindinių ES prioritetų įgyvendinimas valstybėse narėse ir regionuose, 2028–2034 m. laikotarpiui sujungiami į vieną fondą.

Į Europos fondą sujungti šie fondai:

- Europos žemės ūkio garantijų fondas (EŽŪGF);
- Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai (EŽŪFKP);
- Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondas (EJRŽAF);
- Europos regioninės plėtros fondas (ERPF);
- Sanglaudos fondas (SF);
- „Europos socialinis fondas+“ (ESF+);
- Teisingos pertvarkos fondas (TPF);
- Socialinis klimato fondas (SKF);
- INTERREG;
- Prieglobsčio, migracijos ir integracijos fondas (PMIF);

---

¹ Pasiūlymo aiškinamasis memorandumas, 1 pastraipa.

- Sienų valdymo ir vizų fondas (SVVF);
- Vidaus saugumo fondas (VSF);
- Europos solidarumo rezervas.

Europos fondo paskirtis – siekti Sutarties tikslų:

- sanglaudos politikos srityje – stiprinti ES ekonominę, socialinę ir teritorinę sanglaudą ir mažinti skirtumus tarp valstybių narių ir regionų;
- bendros žemės ūkio politikos (BŽŪP) srityje – didinti žemės ūkio našumą, užtikrinti deramą žemės ūkiu besiverčiančios bendruomenės gyvenimo lygį, stabilizuoti rinkas, garantuoti pakankamą tiekimą ir užtikrinti vartotojams priimtinas tiekiamos produkcijos kainas;
- laisvės, saugumo ir teisingumo erdvės, grindžiamos bendra prieglobsčio, imigracijos ir išorės sienų kontrolės politika, aukštu saugumo lygiu ir asmenų kontrolės kertant vidaus sienas nebuvimu.

Sanglaudos politikos finansavimu skatinama valstybių narių integracija ir bendradarbiavimas ir visokeriopa darni ES plėtra, be kita ko, miesto, kaimo, pakrančių ar retai apgyvendintų vietovių, taip pat Europos žemyninės dalies ir atokiausių regionų bei salų.

Bendromis su BŽŪP finansavimu susijusiomis taisyklėmis užtikrinamos vienodos sąlygos valstybėms narėms ir ūkininkams bendrojoje rinkoje, garantuojamas apsirūpinimo maistu saugumas visoje ES, didinamas sektoriaus patrauklumas jaunesiems ūkininkams bei naujiems rinkos dalyviams ir sprendžiamos tarpvalstybinio ir pasaulinio pobūdžio problemos. Be to, jūrų išteklių išsaugojimas yra išimtinės ES kompetencijos sritis, todėl reikia nuolat remti įrodymų, kuriais grindžiamos žuvų išteklių išsaugojimo priemonės ir jų valdymas, bazę.

Vidaus reikalų srityje ES finansavimu padedama užtikrinti bendrą požiūrį įgyvendinant ES *acquis* ir standartus, kartu skatinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą kuriant laisvės, saugumo ir teisingumo erdvę.

II priedas. Audito Rūmų dokumentų, į kuriuos daroma nuoroda šioje nuomonėje, sąrašas

2022 m. metinė ataskaita dėl 2022 finansinių metų ES biudžeto vykdymo

2022 m. metinė ataskaita dėl 2022 finansiniais metais iš 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamos veiklos

2023 m. metinė ataskaita dėl 2023 finansinių metų ES biudžeto vykdymo

2023 m. metinė ataskaita dėl 2023 finansiniais metais iš 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamos veiklos

2024 m. metinė ataskaita dėl 2024 finansinių metų ES biudžeto vykdymo

2024 m. metinė ataskaita dėl 2024 finansiniais metais iš 9-ojo, 10-ojo ir 11-ojo Europos plėtros fondų (EPF) finansuojamos veiklos

Specialioji ataskaita 17/2018 „Komisijos ir valstybių narių veiksmis 2007–2013 m. programavimo laikotarpiu pavyko išspręsti menko lėšų panaudojimo problemą, bet nepakankamai dėmesio skirta rezultatams“

Specialioji ataskaita 21/2022 „Komisijos atliktas nacionalinių ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo planų vertinimas. Iš esmės tinkamas, bet įgyvendinimo rizikos veiksnių vis dar yra“

Specialioji ataskaita 02/2023 „Sanglaudos politikos taisyklių pritaikymas reaguojant į COVID-19“

Specialioji ataskaita 05/2023 „ES finansų aplinka. Nevienalytė struktūra, kurią reikia toliau paprastinti ir didinti jos atskaitomybę“

Specialioji ataskaita 26/2023 „Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės veiksmingumo stebėsenos sistema. Vertinama įgyvendinimo pažanga, tačiau to nepakanka veiksmingumui atspindėti“

Specialioji ataskaita 03/2024 „Teisinės valstybės principas ES. Nustatyta geresnė ES finansinių interesų apsaugos sistema, tačiau rizika išlieka“

Specialioji ataskaita 14/2024 „Žalioji pertvarka. Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės indėlis neaiškus“

Specialioji ataskaita 22/2024 „Dvigubas finansavimas iš ES biudžeto. Kontrolės sistemose trūksta esminių elementų, kuriais būtų galima sumažinti padidėjusią riziką, kylančią taikant EGADP su išlaidomis nesusijusio finansavimo modelį“

Specialioji ataskaita 05/2025 „Sanglaudos veiksmai dėl pabėgėlių Europoje. Padidėjo lankstumas, tačiau dėl nepakankamų duomenų ateityje bus sunku įvertinti veiksmingumą“

Specialioji ataskaita 13/2025 „Pagal Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę skirta parama skaitmeninei pertvarkai ES valstybėse narėse. Neišnaudota galimybė strategiškai sutelkti dėmesį į skaitmeninius poreikius“

Specialioji ataskaita 22/2025 „Finansinės pataisos įgyvendinant sanglaudos politiką. Sudėtinga sistema ir kol kas tik vienas Komisijos priimtas sprendimas“

Nuomonė 06/2018 dėl 2021–2027 m. bendrųjų nuostatų reglamento pasiūlymo

Nuomonė 08/2022 dėl Tarybos peržiūrėto pasiūlymo dėl Socialinio klimato fondo

Nuomonė 02/2025 dėl pasiūlymo dėl sanglaudos politikos laikotarpio vidurio peržiūros

Nuomonė 03/2026 dėl pasiūlymo dėl 2028–2034 m. daugiametės finansinės programos

Nuomonė 04/2026 dėl Europos Sąjungos nuosavų išteklių sistemos

Nuomonė 05/2026 dėl 2028–2034 m. BŽŪP pasiūlymo

Nuomonė 10/2026 dėl pasiūlymo dėl 2028–2034 m. veiklos rezultatų peržiūros sistemos

Apžvalga 05/2019 „Neįvykdyti įsipareigojimai ES biudžete – atidesnis žvilgsnis“ (skubi atvejo apžvalga)

Apžvalga 01/2023 „ES finansavimas pagal sanglaudos politiką ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonę. Lyginamoji analizė“

Apžvalga 03/2024 „Patikinimo sistemos ir pagrindinių veiksmų, lėmusių 2014–2020 m. sanglaudos išlaidų klaidas, apžvalga“

Apžvalga 02/2025 „Orientavimasis į veiksmingumą, atskaitomybę ir skaidrumas. Ko reikia pasimokyti iš EGADP trūkumų“

Apžvalga 03/2025 „Daugiametės finansinės programos po 2027 m. galimybės“

Apžvalga 04/2025 „ES sanglaudos politikos ateitis“

III priedas. Nustatyti pasiūlymo dėl veiklos rezultatų peržiūros sistemos reglamento I priedo trūkumai

Analizuodami [pasiūlymo dėl veiklos rezultatų reglamento I priedą](#) nustatėme keletą trūkumų. Pavyzdžiui:

- intervencinių priemonių srities „Mobilumas mokymosi tikslais [švietimo srityje]“ (Nr. 120) rodikliai rodo pagrindinius dabartinės veiklos rezultatų peržiūros sistemos trūkumus. Išdirbio rodikliai daugiausia apima dalyvavimą (besimokančių asmenų, darbuotojų, dalyvių), o rezultatų rodikliai daugiausia grindžiami suvokimu ir pateikiami pačių asmenų. Kartu jie patvirtina, kad veikla buvo vykdoma ir kad dalyviai išreiškė teigiamą nuomonę. Tačiau iš jų nematyti, ar mokymosi rezultatai pagerėjo, ar intervencinė priemonė buvo veiksminga, ar ištekliai buvo naudojami efektyviai, todėl sunku įvertinti veiksmingumą, efektyvumą ir ekonominį naudingumą.
- I priede pateikiami išdirbio rodikliai, pavyzdžiui, „dalyvių skaičius“, „besimokančių asmenų skaičius“ arba „remtų asmenų skaičius“ ar „remtų įmonių skaičius“, pagal kuriuos galima pranešti apie labai skirtingas veiklos rūšis, paramos trukmę ir intensyvumą pagal tą patį rodiklį ir intervencinių priemonių sritį. Be to, keliuose išdirbio rodikliuose daugiausia dėmesio skiriama procedūriniais ar administraciniais veiksmais, pavyzdžiui, rodikliai „priimtų ar įsigaliojusių teisės aktų skaičius“, „priimtų strategijų ar programų skaičius“ arba „užbaigtų konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais skaičius“, iš kurių matyti įgyvendinimo pažanga, tačiau nepateikiama išdirbių ar rezultatų įrodymų. Tokie rodikliai palieka daug laisvės juos aiškinti įvairiai, kenkia palyginamumui tarp valstybių narių ir riboja informacijos apie veiklos rezultatus naudingumą vertinant veiksmingumą ir ekonominį naudingumą.

Toliau pateiktoje lentelėje pateikiama papildomų pasiūlymo dėl veiklos rezultatų peržiūros sistemos reglamento I priedo formuluočių pavyzdžių.

1 lentelė | Pasiūlymo dėl veiklos rezultatų reglamento I priedo trūkumų pavyzdžiai

Intervencinės priemonės sritis	Išdirbio rodikliai	Rezultato rodikliai	Pagrindinis trūkumas
Galimybių marginalizuotoms bendruomenėms, pavyzdžiui, romams, gauti išsilavinimą gerinimas (117)	<ul style="list-style-type: none"> • Dalyvių skaičius pagal lytį ir amžių 	<ul style="list-style-type: none"> • Švietimo ar mokymo veiklos dalyvių skaičius pagal lytį 	<p>Išdirbio rodikliu daugiausia dėmesio skiriama dalyvavimui, nesusiejant jo su remiamos veiklos rūšimi (pavyzdžiui, formalusis švietimas, profesinis rengimas ir mokymas, neformalusis švietimas, kalbų ar integracijos kursai), turiniu (pavyzdžiui, programa, kurią baigus išduodamas pažymėjimas ar suteikiama kokia nors nacionalinė kvalifikacija) ar trukme (atspindima minimali trukmė, pavyzdžiui, dalyvių, baigusių bent X valandų, dienų, mėnesių programą, skaičius).</p> <p>Rezultato rodiklis rodo dalyvavimą švietimo ar mokymo veikloje, tačiau neapima mokymosi rezultatų (pavyzdžiui, išlaikyto egzamino, gauto pažymėjimo ar diplomo).</p>
Skaitmeninė politika ir reguliavimo sistema (108)	<ul style="list-style-type: none"> • Priimtų arba įsigaliojusių įstatymų skaičius • Užbaigtų politikos parengiamųjų darbų ar vertinimų skaičius • Užbaigtų konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais skaičius • Galiojančių įgyvendinimo reglamentų ar gairių skaičius 		<p>Išdirbio rodikliais daugiausia dėmesio skiriama reglamentavimo ar strateginių sistemų priėmimui ir oficialių veiksmų užbaigimui, neatsižvelgiant į tai, ar šios sistemos įgyvendinamos praktiškai. Rezultato rodikliai nėra nustatyti, nors kalbant apie veiklos rezultatus reikia įvertinti reglamentavimo veiksmingumą, vykdymo užtikrinimą arba poveikį rinkos veikimui ar administracinei naštai. Todėl veiklos rezultatų vertinimas apsiriboja formalia atitiktimi, o ne grindžiamas faktiniais rezultatais.</p>

Intervencinės priemonės sritis	Išdirbio rodikliai	Rezultato rodikliai	Pagrindinis trūkumas
	<ul style="list-style-type: none"> • Priimtų strategijų ar programų skaičius • Sukurtų viešųjų paslaugų ar procesų skaičius • TAIEX renginių, surengtų remiant ES nepriklausančių šalių viešojo administravimo institucijas, skaičius • Porinių projektų, organizuotų remiant ES nepriklausančių šalių viešojo administravimo institucijas, skaičius • Atitinkamų trečiojoje valstybėje parengtų / peržiūrėtų / įgyvendinamų viešosios politikos priemonių skaičius 		

Intervencinės priemonės sritis	Išdirbio rodikliai	Rezultato rodikliai	Pagrindinis trūkumas
Finansinė parama turizmui (94)	<ul style="list-style-type: none"> • Remiamų apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų turizmo sektoriaus įmonių, įskaitant apgyvendinimo ir maitinimo paslaugų įmones, kelionių organizatorius, kelionių agentūras, skaičius • Turizmo vietovių valdymo organizacijų, remiamų investuojant į viešuosius turizmo išteklius ir paslaugas arba investuojant į populiarinimo veiklą, skaičius • Turizmo sektoriaus darbuotojų ir studentų, kuriems suteikta parama kvalifikacijai kelti / persikvalifikuoti, skaičius 	<ul style="list-style-type: none"> • Lankytojų skaičius • Asmenų, kuriuos pasiekė informacija, skaičius (įskaitant skaitmeninę auditoriją) • Remiamuose subjektuose išsaugotų arba sukurtų darbo vietų skaičius pagal lytį 	<p>Išdirbio rodikliai grindžiami remiamų įmonių, projektų ar veiksmų skaičiavimu. Todėl labai skirtingos intervencinės priemonės, pavyzdžiui, nedidelio masto skatinimo veiksmai, ribota mokymo veikla arba didelės investicijos į turizmo infrastruktūrą, išdirbio lygiu laikomos lygiavertėmis. Tai riboja galimybę suprasti, kas iš tikrųjų buvo įgyvendinta.</p> <p>Rezultato rodikliai (lankytojai / pasiekti asmenys / darbo vietos) nustatomi aukštu lygiu ir nenumatomas aiškaus priežastinis ryšys su remiamomis priemonėmis ir išdirbiais. Jiems įtakos turi platesnės rinkos sąlygos, sezoniškumas ir išorės ekonominiai veiksniai. Tai riboja palyginamumą ir mažina informacijos apie veiklos rezultatus naudingumą vertinant veiksmingumą ir ekonominį naudingumą. Prasmingesni rezultato rodikliai galėtų būti siejami su padidėjusiu remiamų įrenginių panaudojimo lygiu, sezoniškumo poveikio remiamoje paskirties vietoje sumažėjimu arba pajamų ar užimtumo tendencijų pokyčiais remiamose vietovėse.</p>

Intervencinės priemonės sritis	Išdirbio rodikliai	Rezultato rodikliai	Pagrindinis trūkumas
Ankstyvojo ugdymo ir priežiūros reformos* (123)	<ul style="list-style-type: none"> • Priimtų arba įsigaliojusių įstatymų skaičius • Užbaigtų politikos parengiamųjų darbų ar vertinimų skaičius • Užbaigtų konsultacijų su suinteresuotaisiais subjektais skaičius 		<p>Rodikliai yra procedūriniai ir jais vertinami oficialūs veiksmai; dėl to, kad nėra rezultato rodiklių, ribojamas poveikio prieinamumui ar kokybei vertinimas.</p> <p>Išdirbio rodikliai yra procedūriniai ir susiję su teisės aktų, strategijų ar politikos dokumentų priėmimu, neatsižvelgiant į jų įgyvendinimą ar paslaugų teikimą. Nėra rezultato rodiklių, pagal kuriuos būtų vertinama prieiga, kokybė ar rezultatai vaikams. Todėl pagal šią sistemą stebima formali pažanga, tačiau negalima įvertinti, ar reformomis pasiekama apčiuopiamų pokyčių.</p>

Santrumpos

Santrumpa	Reikšmė (paaiškinimas)
BNR	Bendrijų nuostatų reglamentas
BŽP	bendra žuvininkystės politika
BŽŪP	bendra žemės ūkio politika
DFP	daugiametė finansinė programa
EGADP	Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė
EJRŽAF	Europos jūrų reikalų, žvejybos ir akvakultūros fondas
ERPF	Europos regioninės plėtros fondas
ESF+	„Europos socialinis fondas+“
ESR	Europos solidarumo rezervas
EŽŪFKP	Europos žemės ūkio fondas kaimo plėtrai
EŽŪGF	Europos žemės ūkio garantijų fondas
IMS	Pažeidimų valdymo sistema
NRP	nacionalinė ir regioninė partnerystė
NUTS	Teritorinių statistinių vienetų nomenklatūra
OLAF	Europos kovos su sukčiavimu tarnyba
PMI	prieglobstis, migracija ir integracija
SAFE	Europos saugumo veiksmų priemonė
SESV	Sutartis dėl Europos Sąjungos veikimo
SF	Sanglaudos fondas
SKF	Socialinis klimato fondas
SURE	Paramos priemonė nedarbo rizikai dėl ekstremaliosios situacijos mažinti
SVV	sienu valdymas ir vizos
TPF	Teisingos pertvarkos fondas
VS	vidaus saugumas

Žodynėlis

Terminas	Apibrėžtis (paaiškinimas)
daugiametė finansinė programa	paprastai septyneriems metams sudaromas ES išlaidų planas, kuriame nustatomi prioritetai (remiantis politikos tikslais) ir viršutinės ribos. Tai struktūra, pagal kurią sudaromi metiniai ES biudžetai, nustatant kiekvienos išlaidų kategorijos išlaidų ribas
Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonė	ES finansinės paramos mechanizmas, kuriuo siekiama švelninti COVID-19 pandemijos ekonominį ir socialinį poveikį ir skatinti ekonomikos atsigavimą, taip pat spręsti iššūkius, kylančius siekiant žalesnės ir labiau skaitmenizuotos ateities
ES pridėtinė vertė	papildoma ES veiksmų vertė, palyginti su vien valstybės narės veiksmiais
Europos semestras	metinis ciklas, kuriuo suteikiamas pagrindas koordinuoti ES valstybių narių ekonominę politiką ir vykdyti pažangos stebėseną
Finansinis reglamentas	taisyklės, kuriomis reglamentuojamas ES biudžeto sudarymas, panaudojimas ir susiję procesai, pavyzdžiui, vidaus kontrolė, ataskaitų teikimas, auditas ir biudžeto įvykdymo patvirtinimas
įsipareigojimo panaikinimas	Komisijos vykdomas viso nepanaudoto įsipareigojimo ar jo dalies panaikinimas
manevringumo marža	nuosavų išteklių, reikalingų ES biudžetui finansuoti, ir nuosavų išteklių viršutinės ribos skirtumas
patikimas finansų valdymas	išteklių valdymas pagal ekonomiškumo, efektyvumo ir veiksmingumo principus

AUTORIŲ TEISĖS

© Europos Sąjunga, 2026

Europos Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika nustatyta [Audito Rūmų sprendime Nr. 6–2019](#) dėl atvirųjų duomenų politikos ir pakartotinio dokumentų naudojimo.

Jeigu nenurodyta kitaip (pavyzdžiui, atskiruose pranešimuose dėl autorių teisių), ES priklausantis Audito Rūmų turinys yra licencijuojamas pagal [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\) licenciją](#). Todėl paprastai pakartotinis naudojimas yra leidžiamas, jeigu tai tinkamai pažymima ir nurodomi bet kokie padaryti pakeitimai. Asmenys, kurie pakartotinai naudoja Audito Rūmų turinį, neturi iškreipti pirminės prasmės ar minties. Audito Rūmai nėra atsakingi už bet kokius pakartotinio naudojimo padarinius.

Būtina gauti papildomą leidimą, jei tam tikrame turinyje vaizduojami privatūs asmenys, kurių tapatybę galima nustatyti, pavyzdžiui, Audito Rūmų darbuotojų nuotraukose, arba jame pateikiami trečiųjų asmenų kūriniai.

Gavus tokį leidimą, juo panaikinamas ir pakeičiamas pirmiau minėtas bendrasis leidimas ir jame aiškiai nurodomi bet kokie naudojimo apribojimai.

Siekiant naudoti ar atgaminti turinį, kuris nepriklauso ES, gali reikėti prašyti leidimo tiesiogiai iš autorių teisių turėtojų.

Viršelio nuotrauka – © butenkow / stock.adobe.com.

Programinei įrangai ar dokumentams, kuriems taikomos pramoninės nuosavybės teisės, pavyzdžiui, patentams, prekių ženklams, registruotiesiems dizainams, logotipams ir pavadinimams, Audito Rūmų pakartotinio naudojimo politika netaikoma.

Europos Sąjungos institucijų domeno „europa.eu“ svetainėse pateikiamos nuorodos į trečiųjų asmenų svetaines. Audito Rūmai jų nekontroliuoja, todėl raginame peržiūrėti jose pateiktą privatumo ir autorių teisių politiką.

Audito Rūmų logotipo naudojimas

Audito Rūmų logotipas negali būti naudojamas be išankstinio Audito Rūmų sutikimo.

HTML	ISBN 978-92-849-6843-5	ISSN 2812-2976	doi:10.2865/9733353	QJ-01-26-008-LT-Q
PDF	ISBN 978-92-849-6844-2	ISSN 2812-2976	doi:10.2865/9575793	QJ-01-26-008-LT-N

KAIP CITUOTI

Europos Audito Rūmai, [Nuomonė 09/2026](#) dėl pasiūlymo 2025/0240 (COD) dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo įsteigiamas 2028–2034 m. Europos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos, žemės ūkio ir kaimo plėtros, žuvininkystės ir jūrų reikalų, klestėjimo ir saugumo fondas ir iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2023/955 ir Reglamentas (ES, Euratomas) 2024/2509, (COM(2025) 565 *final/2*), Europos Sąjungos leidinių biuras, 2026 m.

Ši nuomonė, parengta pagal **SESV** 322 straipsnio 1 dalį, kurioje nustatyta, kad su Europos Audito Rūmais turi būti konsultuojamasi dėl pasiūlymų, susijusių su finansinio pobūdžio taisyklėmis dėl biudžeto sudarymo ir vykdymo bei ataskaitų teikimo ir audito, teikiama dėl pasiūlymo dėl Europos Parlamento ir Tarybos reglamento, kuriuo įsteigiamas 2028–2034 m. Europos ekonominės, socialinės ir teritorinės sanglaudos, žemės ūkio ir kaimo plėtros, žuvininkystės ir jūrų reikalų, klestėjimo ir saugumo fondas.

Šios nuomonės tikslas – pateikti pastabų dėl pasiūlymo struktūros, šios politikos srities valdymo ir finansų kontrolės tvarkos, atskaitomybės ir ES pridėtinės vertės.

EUROPOS AUDITO RŪMAI
12, rue Alcide De Gasperi
1615 Luxembourg
LUXEMBOURG

Tel. +352 4398-1

Užklauso: eca.europa.eu/lt/contact
Interneto svetainė: eca.europa.eu
Socialiniai tinklai: @EUauditors

EUROPOS
AUDITO
RŪMAI

Europos Sąjungos
leidinių biuras